

Vergaderjaar 2008–2009

30 872

Landelijk afvalbeheerplan

Nr. 19

VERSLAG VAN EEN NOTAOVERLEG

Vastgesteld 1 april 2009

De vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer¹ heeft op 30 maart 2009 overleg gevoerd met minister Cramer van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over het **Ontwerp Landelijk afvalbeheerplan**.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
Koopmans

De griffier van de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
Van der Leeden

¹ Samenstelling:

Leden: Van Gent (GroenLinks), Van der Staaij (SGP), Poppe (SP), Snijder-Hazelhoff (VVD), ondervoorzitter, Depla (PvdA), Van Bochove (CDA), Koopmans (CDA), voorzitter, Spies (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Vietsch (CDA), Aptroot (VVD), Samsom (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Roefs (PvdA), Neppéus (VVD), Van Leeuwen (SP), Jansen (SP), Van der Burg (VVD), Van Heugten (CDA), Vermeij (PvdA), Madlener (PVV), Ouwehand (PvdD), Bilder (CDA) en Wiegman-van Meppelen Scheppink (ChristenUnie).
Plv. leden: Vendrik (GroenLinks), Van der Vlies (SGP), Polderman (SP), Remkes (VVD), Jacobi (PvdA), Koppejan (CDA), Ormel (CDA), Koşer Kaya (D66), Leijten (SP), Schreijer-Pierik (CDA), De Krom (VVD), Timmer (PvdA), Waalkens (PvdA), Vos (PvdA), Zijlstra (VVD), Langkamp (SP), Gerkens (SP), Van Beek (VVD), Schermers (CDA), Besselink (PvdA), Agema (PVV), Thieme (PvdD), Sterk (CDA) en Ortega-Martijn (ChristenUnie).

Stenografisch verslag van een notaoverleg van de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Maandag 30 maart 2009

Aanvang 14.30 uur

Voorzitter: Koopmans

Aanwezig zijn 7 leden der Kamer, te weten:

Boelhouwer, Koopmans, Neppéus, Poppe, Vendrik, Vietsch en Wiegman-van Meppelen Scheppink,

en mevrouw Cramer, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 10 december 2008 over het Ontwerp Landelijk afvalbeheerplan 2009-2021 (30872, nr. 11);**
- **de brief van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 21 januari 2009 over de nota van aanpassing 4e wijziging Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 (30872, nr. 15);**
- **de brief van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 3 februari 2009 over het Landelijk afvalbeheerplan 2009-2021 (30872, nr. 16);**
- **de brief van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 9 maart 2009 over het Landelijk afvalbeheerplan 2009-2021 (30872, nr. 17).**

De **voorzitter**: Ik heet de minister van VROM van harte welkom. Zij heeft overigens een heel mooi tasje bij zich. Zij is vergeten om dat op tafel te zetten, maar het is een "cradle to cradle"-tasje. Heel mooi en allemaal hergebruik. Haar medewerkers heet ik ook van harte welkom. Haar pakje is blijkbaar ook hergebruik, maar dat legt ze waarschijnlijk zelf uit. Ik heet de Kamerleden van harte welkom. Natuurlijk heet ik ook alle gasten op de publieke tribune welkom, met name de mensen uit Marum, Grootegast en Leek, die van heel ver zijn gekomen en ons zojuist hebben toegezongen. Wij hebben spreektijden afgesproken. Dit zijn echter uiterlijke spreektijden. De woordvoerders moeten er een beetje vanaf redeneren anders halen wij het niet in drie uur. Dat geldt ook voor u, mijnheer Poppe.

De heer **Poppe** (SP): Hoe bedoelt u?

De **voorzitter**: Wij beginnen met mevrouw Vietsch, die spreekt namens de CDA-fractie.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Voorzitter. De ondertitel van het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) waarover wij het vandaag hebben, is "Naar een materiaalketenbeleid". Daar moeten wij inderdaad naartoe. Volgens de CDA-fractie is in het LAP echter nog te weinig rekening gehouden met hergebruik en is er te weinig van recycling uitgegaan. Dat vinden wij jammer. Wij vragen ons af of de minister dit nog gaat aanpassen. Hoe staat de minister bijvoorbeeld tegenover betongranulaat? De Rijksgebouwendienst gebruikte dat in het verleden niet, maar ik ben benieuwd of de overheid dit nu wel gaat voorschrijven.

In het LAP staat aangegeven dat de gevolgen van REACH nog nader moeten worden uitgewerkt. De CDA-fractie wil meer duidelijkheid over wanneer afval een grondstof is en wanneer de stof dus gekeurd en geregistreerd moet worden. Kan de minister de nadere uitwerking aan de Kamer zenden? Kan zij daarbij aangeven wat er gebeurt met de instellingen die geen preregistratie voor REACH hebben aangevraagd?

Het LAP omvat doelstellingen. De CDA-fractie mist de doelstelling van biogasopwekking. Is het mogelijk dat wij hierover een brief krijgen en kan de minister daarin aangeven wat de synergie is tussen het LAP en de energietransitiepaden? Die twee lijken nog steeds gescheiden werelden te zijn en dat vinden wij jammer. Wij krijgen klachten over de eisen die gesteld worden aan afval dat gebruikt wordt voor de biogasopwekking. Zo zouden sinaasappel- en aardappelschillen er wel in mogen, maar sinaasappels of aardappels juist weer niet; of net andersom. Ik snap dat verschil niet geheel. Kan de minister nagaan of de eisen aan het gebruik van afval een reden hebben en kan de minister mij de logica achter deze eisen uitleggen?

Het LAP is een invulling van Europese richtlijnen. Nu staat in het coalitieakkoord dat de landelijke voorschriften niet meer zijn dan de Europese voorschriften. Kan de minister aangeven waar Nederland meer doet dan vanwege de Europese richtlijnen nodig is en waarom Nederland dat doet?

Bij storten wordt een belasting geheven die in het fonds voor het onderhoud van de stortplaatsen gaat. Dat is uitstekend. Fondsen zijn echter door de economische crisis in waarde verminderd. Wij vragen ons daarom af of er voldoende geld aanwezig is voor het onderhoud

van de stortplaatsen. Wat gaat de minister eraan doen als dat niet zo is? Bij bruin- en witgoed, oftewel tv's en wasmachines en dergelijke, betaalt de consument van tevoren afvalpremie. Die premie gaat in een fonds en als de burger zijn oude tv of wasmachine kwijt wil, zou de leverancier die moeten meenemen. Tot mijn verbazing moest ik er zelf ook nog voor betalen voordat die leverancier de apparaten wilde meenemen. Je kunt het ook bij de gemeente inleveren. Is mijn beeld juist of wordt het verzamelen van wit- en bruingoed inderdaad uit dit fonds betaald? Kan de minister daar inzicht in geven?

Spaarlampen zijn goed voor het milieu mits ze later apart als afval worden verzameld. Burgers beseffen dit vaak niet en doen de lampen gewoon in de glasbak. Ik moet eerlijk toegeven dat ik dat ook deed totdat ik woordvoerder afval werd en las dat ik dat dus niet mocht doen. Gemeenten hebben voor de lampen op hun afvalstraat aparte bakken staan, mogelijk ook nog gesplitst naar verkopers. Voor veel burgers is de afvalstraat ver weg. Ook tl-buizen zijn problematisch afval. Kan de minister een voor de consument en daardoor voor het milieu vriendelijke oplossing bedenken? Gemeenten leren de burgers dat het goed is voor het milieu om plastic apart in te zamelen zodat het hergebruikt kan worden. Echter, burgers moeten alleen plastic van verpakkingen apart doen en het overige plastic gewoon bij het huisvuil doen. Dat is voor de burger onlogisch. Glas wordt ook in één bak gedeponerd. Als de burgers al het plastic apart verzamelen voor hergebruik dan ziet Nedvang dat als vervuild plastic en dan voldoet het plastic niet aan de criteria. Dus krijgt de gemeente geen geld. Wat heeft de minister hier inmiddels op bedacht? Wij hebben dit punt ook al in het vorige AO aan de orde gesteld. Gemeenten moeten plastic inleveren bij een recycler die Nedvang aangewezen heeft. Waarom mogen de gemeenten niet zelf kiezen? Door de keuze voor te schrijven mag het Westerkwartier niet langer zijn afval inleveren in Duitsland en kunnen de drankkartons niet meer verwerkt worden. Wat vindt de minister hiervan? Is er inmiddels echt een oplossing voor het Westerkwartier die ook echt uitgevoerd wordt? De toezegging klonk goed, evenals het gezang, maar ik zou toch nog graag officieel de bevestiging horen.

Is het inderdaad zo dat Nedvang eigenaar wordt van het door de gemeente verzamelde afval? Zo ja, is dat volgens de Wet milieubeheer toegestaan, ook al omdat de beschikking van Nedvang door de Raad van State ongeldig is verklaard? Kan de minister aangeven hoe de situatie juridisch ligt en hoe het mogelijk is dat ondanks deze uitspraak alles gewoon doorgaat? Heeft de uitspraak trouwens gevolgen voor de toekenning van subsidie?

Volgens de minister zou het Afvalfonds te sturen zijn via de beschikking voor subsidieverstrekking aan de Stichting Afvalfonds. In de conceptbeschikking staat slechts de eis dat de uitkeringen rechtmatig moeten zijn. Daarover maak ik mij zorgen. Gezond verstand op dit terrein is veel belangrijker dan rechtmatigheid. Indien wij in de toekomst weer over zaken praten krijgen wij natuurlijk te horen dat dit niet kan omdat dan de uitkering onrechtmatig zou zijn. Wil de minister toezeggen dat de beschikking zodanig aangepast wordt dat logische wijzigingen, wijzigingen waarvan iedereen met enig gezond verstand zegt dat die logisch zijn, mogelijk blijven? Kan de minister aangeven of de

opbrengsten van het afval in het Afvalfonds gestort worden of dat gemeenten de opbrengsten van het afval krijgen? Geldt dit alleen voor plastic of ook voor andere afvalstoffen, zoals glas?

Nedvang wordt geheel uit het Afvalfonds betaald en dat fonds is belastinggeld. Betekent dit dat er ook Europese aanbesteding moet plaatsvinden voor de keuze van de recyclers? Zo ja, wanneer is dat gedaan en, zo nee, waarom niet?

In Limburg hebben 24 gemeenten verleden jaar gekozen voor nascheiding. Echter, de bouw van de installatie heeft enige vertraging gehad en daarom zou men niet meer gebruik mogen maken van nascheiding. In het eerdergenoemde algemeen overleg heeft de minister toegezegd te gaan praten met betrokkenen. Kan de minister aangeven of en hoe het inmiddels geregeld is? In de motie die de Kamer aangenomen heeft, staat dat er geen onderscheid gemaakt mag worden tussen plastic dat via voorscheiding en plastic dat via nascheiding verzameld is. Kan de minister uitleggen waarom plastic dat via nascheiding verzameld wordt, minder vergoed per kilo krijgt, terwijl de kwaliteitscriteria dezelfde zijn als bij voorscheiding? Is het prijsverschil inderdaad € 150 per ton, namelijk € 350 bij voorscheiding en € 200 bij nascheiding? Waar zit dat verschil in en waarom wordt niet een prijs gegeven, onafhankelijk van de methode waarop een gemeente haar plastic van een bepaalde kwaliteit, dus inderdaad van dezelfde kwaliteit, verzameld heeft?

In Wierden is er een experiment om snoeihout van wallen en dergelijke om te zetten in groene stroom via de biomassa-elektriciteitscentrale. Een goed initiatief. Wel zijn wij benieuwd of snoeihout in de open lucht verbrand mag worden totdat de uitslag van het experiment duidelijk is. Ook wil het CDA dat afvalbeleid geen invloed heeft op de Sint-Maartensvuren, de Paasvuren of de kerstboomverbranding. Wil de minister dat toezeggen? In het LAP staat een flexibel invoerplafond voor brandbaar afval. Waarom is dat nodig en waarom kan dat niet geschrappt worden, zoals de minister eerst van plan was? De capaciteit van afvalverbrandingsinstallaties, AVI's, neemt in Nederland toe. Ons bereiken geruchten dat er daardoor meer verbrand en minder gerecycled wordt, juist ook omdat in tijden van een slechtere economie waarschijnlijk minder afval geproduceerd wordt. Kan de minister aangeven wat de consequenties zijn van de economische crisis, en wat de gevolgen zijn van de toename van de verbrandingscapaciteit op de recycling? De AVI's leveren natuurlijk restwarmte; dat is ook groene warmte. We missen concretisering van deze restwarmte in het LAP en wij zouden die graag toegevoegd zien. In het LAP staat een groot aantal goede argumenten voor het niet heffen van verbrandingsbelasting. Kan de minister vertellen waarom zij die belasting niet gewoon afschaft, in plaats van haar op nihil te bepalen? Dat zou in ieder geval weer minder regels opleveren, en minder regels is ook een doelstelling.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Voor mijn eigen begrip heb ik een verhelderende vraag aan mevrouw Vietsch. Zij zegt dat verbrandingswarmte van de AVI's ook groene warmte is. Dat is mij niet helemaal duidelijk. Als je er bijvoorbeeld plastic in verbrandt, ontstaat dan nog steeds groene warmte? Kan mevrouw Vietsch eens precies uitleggen hoe ik haar betoog moet verstaan?

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Bepaalde warmte is inderdaad groen, omdat zij wordt hergebruikt als energie. Vragen over de techniek speel ik echter graag door aan het ministerie. Daar is men van techniek beter op de hoogte dan ik.

Via een motie heeft de CDA-fractie de minister opgedragen om met gemeenten te overleggen of hun afvalstoffenheffing zou kunnen worden verlaagd door de aanwezigheid van verpakkingsbelasting. Hoe heeft de minister die motie uitgevoerd? Wat zijn de resultaten?

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Voorzitter. Het afval houdt ons zeer bezig. Wij hebben er zelfs een lied over uit Marum, Leek en Grootegast. Er zijn ook al enkele hyves op internet. Gemakkelijk is het allemaal niet. Ik begin met de scheiding van afval. Vorig jaar hebben mevrouw Vietsch en ik in een door de Kamer aangenomen motie gepleit voor een gelijke behandeling van voor- en nascheiding. Op termijn is het goed als je alles met nascheiding kunt doen, maar geef dat nu ook al kansen. De motie wordt uitgevoerd, maar ik bespeur nog steeds veel verwarring, ook bij bijvoorbeeld de Limburgse gemeenten. Wellicht kan de minister straks vertellen wat precies de stand van zaken is en hoe het zit met de vergoedingen van voor- en nascheiding. Zit daar verschil tussen? Zo ja, waarom? In het verlengde hiervan speelt de kwestie van de milieuzak. Wij hebben er een aantal malen over gesproken. Ik heb begrepen dat de minister inmiddels wél iets ziet in de milieuzak en ik krijg dat graag bevestigd. Er iets in zien zou voor de VVD betekenen dat de zak ook in het systeem van vergoedingen wordt meegenomen. De huidige manier van werken kan dan gewoon worden voortgezet. Het eigen initiatief kan zo blijven als het is en er worden ook vergoedingen voor betaald. Hopelijk kan de minister duidelijk maken hoe het precies zit. Het is voor mij en voor veel collega's van belang om dat te weten.

Bij dit alles is de rol van de Stichting Nedvang van belang. Het gaat natuurlijk gewoon om belastinggeld, al zullen veel ondernemingen het gevoel hebben dat het hun geld is. Hoe zit het nu precies met Nedvang, vooral ook na de rechtszaken voor de Raad van State die wij in februari hebben besproken? Toen was onze vraag: hoe gaat het nu? Houdt Nedvang haar rol? Is er voldoende onafhankelijkheid? Hebben mensen er nog voldoende invloed op of is het alleen een soort verplichte winkelnering? Graag helderheid daarover. En hoe zit het met de materiaalorganisaties, die juist met papier en glas een enorme ervaring hebben?

Ik kom bij de vraag wat wel en wat geen afvalstof is. Er wordt in Brussel verder over gesproken. Er is een nieuwe richtlijn die zou moeten worden geïmplementeerd. Die richtlijn is inmiddels vastgesteld. Zitten daar ook verruiming in, zijn bepaalde dingen bijvoorbeeld opeens geen afval meer, hoe gaat dat verder? Als iets verruimend werkt, zou je het wellicht eerder kunnen doen.

Ik kom te spreken over het punt van de AVI's. Ik denk dat iedereen de laatste dagen veel brieven en mails daarover heeft ontvangen. Er zou een overcapaciteit zijn. Als dat zo is, dan is in ieder geval de vraag of wij wel voldoende bereiken met wat wij willen op het punt van recycling. Ik denk dat wij op dat punt allemaal zeggen: als je spullen kunt hergebruiken, moet daar gewoon het accent liggen. Hoe zit het met die overcapaciteit, hoe kijkt de minister

daartegenaan en staat voor haar nog steeds als een paal boven water dat recycling gewoon de voorkeur moet hebben? Ik vertrouw erop dat dit laatste het geval is. Een volgend punt is het plafond voor het flexibel invoeren. Wij hebben daar al vaker over gesproken. Ik blijf het vreemd vinden dat als je iets vrij hebt gemaakt, je dan meteen alweer een plafond instelt. Al is het maar voor het verslag, ik zou die opmerking dan toch weer gewoon willen herhalen.

Ik heb van gemeenten brieven over het bladafval ontvangen. Die gemeenten geven aan dat zij het groen apart inzamelen, dus dat zij een systeem van gescheiden afvalinzameling hebben, met een grijze en een groene bak. De gemeenten geven aan dat zij het groen, vooral de blaadjes, uit de groene afvalbak graag zouden laten gebruiken in tuinbouwbedrijven en dergelijke, maar dat dit niet kan omdat er dan een lagere vergoeding wordt ontvangen. Dat is dus toch gek. Het is helder dat er gescheiden moet worden ingezameld, maar wat zijn dan de regels voor de wijze waarop daarna met dat afval wordt omgegaan?

Ik wil ten slotte nog iets zeggen over de verpakkingsbelasting. Een deel van de totale opbrengst is bestemd voor het afval. Daar kan ik me iets bij voorstellen, maar hoe verhoudt zich dat dan tot de afvalstoffenheffing? Is daar dan al een verlaging in zicht? Voor de rest van die belasting zou ik zeggen: laat die het voorbeeld volgen van de vliegtaks. Die zie ik namelijk niet zitten.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Voorzitter. Een aantal punten komt in deze notitie aan de orde. Het eerste punt is het belangrijke punt van het onderscheid tussen verbranden en hergebruik. Vroeger hadden wij de ladder van Lansink. Die hebben wij nog steeds, alleen de trap van het storten is er inmiddels zo ongeveer uit. Storten, dat doen wij echt niet meer. Dan is het verbranden en hergebruiken.

De voorkeur van de Partij van de Arbeid gaat daarbij uitdrukkelijk uit naar hergebruik, naar het recyclen van materialen. Daaraan vooraf gaat natuurlijk nog de fase dat je moet voorkomen dat stoffen überhaupt in de keten terechtkomen. Er moet dus zo zuinig mogelijk worden gewerkt, maar als die er dan in terecht zijn gekomen, dan is hergebruik de norm. Verbranden is een situatie die volgens ons alleen in uiterste noodzaak aan de orde moet zijn. Wat dat betreft, zou ik het fijn vinden als van de kant van het ministerie het signaal gegeven wordt dat er een verschuiving optreedt, ook in het belang dat men hecht aan de ladder zoals wij die tot nu toe hanteerden. Vroeger was storten uit. Eigenlijk zou het nu zo moeten zijn dat verbranden uit is, tenzij het in uiterste noodzaak niet anders kan. Hergebruik is de norm.

De heer **Poppe** (SP): Het verbaast mij een beetje dat het storten nu kennelijk over is. Er wordt toch nog steeds gestort?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Er wordt nog steeds gestort, maar er zijn heel duidelijke afspraken over gemaakt. Het percentage neemt niet toe, het storten is een aflopende zaak.

De heer **Poppe** (SP): Het is nog niet voorbij.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Het is inderdaad nog niet voorbij in een aantal gevallen. Materialen zoals asbest

moeten wel gestort worden. Op dit moment komen daar thermische mogelijkheden voor in beeld, zodat die stoffen kunnen worden omgezet in een onschadelijke stof en vervolgens weer kunnen worden hergebruikt. Daar gaat natuurlijk ook onze voorkeur naar uit. Dan wordt het toch weer hergebruik in plaats van storten. De fase van het verbranden sla je daarmee feitelijk over. Er wordt hier en daar dus nog wel gestort, maar dat staat zo onderaan de ladder dat eigenlijk niemand dat nog serieus neemt in de zin dat dit nog grote hoeveelheden zouden zijn.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik wil geen vragen stellen over het storten, maar wel over de opening van de bijdrage van de heer Boelhouwer. Hij geeft daarin de ladder van de Partij van de Arbeid weer. Die spreekt mij aan: liever recycelen dan verbranden. Zou het dan ook niet logisch zijn om de ambitie van dit LAP, dat duurt tot 2015, voor het recycelen van huishoudelijk afval te verhogen van de beoogde 60% in 2015 naar bijvoorbeeld 75%? Daarin kan namelijk nog een heel grote stap vooruit worden gezet. Zou de heer Boelhouwer ervoor zijn om de lat eens wat hoger te leggen?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Op dat punt kom ik nog. Het staat in mijn tekst, maar om daarop vooruit te lopen: ja, mijn ambitie is om de lat hoger te leggen dan hij op dit moment in het LAP ligt. Wij moeten meer inspanningen leveren om ervoor te zorgen dat verbranden nog minder de norm wordt. "Ja" is dus gewoon mijn antwoord.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Dat gaan wij ook vanmiddag regelen, samen met de Partij van de Arbeid?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): U zegt wel: "dat gaan wij ook vanmiddag regelen", maar it takes two to tango, zoals u weet.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): U en ik, bedoelt u?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ik "tango" liever met de minister dan met u.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Daar was ik al bang voor. Het debat gaat nu al gelijk niet goed, maar wij komen er vanmiddag nog wel uit.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Mijn inzet is echter om daar iets aan te doen.

De heer **Poppe** (SP): Dat wordt "duaaldansen"?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ook de vergoeding bij voor- en nascheiding heeft hier indirect iets mee te maken. Het is immers bekend hoe dat gaat met nascheiding. Ik ben in al die hallen geweest waar plastic ligt dat op basis van voorscheiding en op basis van nascheiding wordt ingezameld. Het plastic uit nascheiding ruikt als een stinkende afvalberg. Het plastic uit voorscheiding is schoon materiaal. Dat is precies het probleem dat je altijd hebt met nascheiding: er kleeft zo veel aan. Omdat plastic relatief licht materiaal is, vormt een beetje spul dat eraan kleeft, direct al een enorme fractie van het geheel. Mijn partij heeft er op zich dus wel begrip voor dat je er rekening mee houdt dat alles

wat er nog allemaal aankleeft na nascheiding en wat bijdraagt tot het gewicht, aanleiding kan geven tot een iets andere vergoeding dan de vergoeding voor plastic die je met voorscheiding kunt binnenhalen.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Ik denk dat er een misverstand leeft bij mijn collega, omdat hij een bepaalde nascheiding in Duitsland heeft gezien. Elders is de kwaliteit echter gelijk. Plastic dat wordt verkregen via voor- of nascheiding, moet wel aan dezelfde kwaliteitscriteria voldoen. Bij dezelfde kwaliteitscriteria is de vergoeding bij nascheiding lager dan bij voorscheiding. Dat heeft dus absoluut niets met de kwaliteit te maken.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Dat had ik in ieder geval wel begrepen van de mensen in de sector, die dat kunnen weten. Als je in die hallen staat, merk je ook dat het zo is, maar ik leg mijn vraag hierover graag aan de minister voor.

De milieuzak houdt ons ook bezig. Drie gemeenten hebben hiermee de gemoederen behoorlijk weten op te jagen, waarvoor een groot compliment. Ik ben daar wezen kijken en ben heel erg onder de indruk van de wijze waarop in die regio's afval wordt gescheiden. Dat is heel bijzonder. Alles wordt eruit gehaald. Wat vroeger de schillenboer was, is nu de milieuboer die ook al die verschillende andere producten eruit haalt. Wat dat betreft is er geen beter systeem in Nederland. Alleen is het enige probleem die verrekte drankkartons. Dat probleem hebben wij sowieso in de hele afvalketen. Het probleem is namelijk dat je die drankkartons nooit meer goed uit elkaar krijgt. Die bestaan uit stoffen die per definitie nooit aan de norm van de Partij van de Arbeid kunnen voldoen, namelijk de norm dat ze geschikt zijn voor hergebruik. Je kunt ze wel twee uur lang in een pot met water van 60 graden koken en dan kun je er wel weer wat papierenvezels uithalen, maar dat plastic zal altijd moeten worden gestort, want dat is niet geschikt voor hergebruik. Ik stel voor dat wij in Nederland de verpakkingsbelasting verhogen op dat soort producten die per definitie niet voor hergebruik in aanmerking komen, omdat stoffen daarvan aan elkaar kleven. Dan kan de verpakkingsbelasting op producten die wel geschikt zijn voor hergebruik, worden gekort. Daarmee krijg je dus niet een verhoging van de belasting als geheel, maar wel een verschuiving in de richting van producten die niet of nauwelijks zijn te recycelen. Daar zou ik graag de mening van de minister over horen. Wat het groenafval betreft, zou ik het op prijs stellen als de minister onderzoek doet naar mogelijkheden om te voorkomen dat met name het hout dat lokaal en regionaal wordt ingezameld, van Limburg naar Den Helder of van Den Helder naar Limburg gesleept wordt. Dan levert het in termen van milieueffect niets meer op. Zorg er nou voor dat er lokale wkk's komen waar dat hout verbrand kan worden, zodat de energie heel efficiënt gebruikt kan worden met een zeer hoog rendement; die ontwikkelingen zijn er al op bepaalde plekken. Dat lijkt mij het overwegen waard. Een groot deel van de milieuschandalen in ons land is afvalgerelateerd. Er wordt binnen en over de grenzen met afval gesleept, omdat er ook door criminelen veel geld mee te verdienen is. Recent bleek nog dat een grote winkelketen ingezamelde afgedankte elektrische apparaten illegaal naar Afrika verscheept, omdat dat meer opleverde dan via de goede kanalen van verwer-

king in Nederland. Stromen van al dan niet gesorteerd en gescheiden ingezameld afval zijn altijd sterk afhankelijk van de prijzen die de grondstoffen opleveren. Dat is het probleem daarbij.

Dit betekent dat verbranden ineens weer een aantrekkelijke optie wordt. Dat zie je nu in de markt. De prijzen van grondstoffen, zoals plastic en papier, zijn gedaald. Er is een natuurlijke neiging om het dan maar te verbranden in plaats van op te slaan, omdat je er niets voor krijgt. Dat heb ik ook gemerkt bij mijn bezoek aan Nedvang in Essen, in Duitsland. Het percentage dat niet hergebruikt kan worden, is een beetje afhankelijk van de conjunctuur, dus niet van de kwaliteit op zich. Als plastic minder oplevert, is men eerder geneigd om plastic afval te bestempelen als afval dat de verbrandingsoven in moet. Men zet de schuif dan dus een beetje meer de ene of de andere kant open. Dat is een interessant gegeven. Dit effect wordt ook versterkt doordat wij een overschot aan verbrandingscapaciteit hebben. Daardoor trekt de markt voor brandbare spullen automatisch aan. Je moet voorkomen dat er door de prijs oneerlijk geconcurrereerd wordt en dat herbruikbare producten toch in de verbrandingsoven terecht komen.

De heer **Poppe** (SP): Ik heb eerst een vraag over het plastic, dat kennelijk al naar gelang de opbrengst in een bepaalde richting gestuurd kan worden. De burger heeft wel een heffing betaald. Er wordt dus ook met de heffing van de burger gesjoemeld. Met andere woorden: is de PvdA-fractie van mening dat het Verpakkingenbesluit niet deugt? Mijn tweede vraag betreft de overcapaciteit van AVI's. De PvdA heeft toch gesteund dat de AVI's aan de markt overgelaten zijn, dat er geen afvalplafond meer gesteld wordt, dat de grenzen open zijn gegaan en dat wij in kunnen voeren?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Kunt u uw eerste vraag herhalen?

De heer **Poppe** (SP): Als men aan het eind, in Duitsland, in die zin sjoemelt met het ingezamelde plastic dat het de ene of de andere kant op kan, wijs ik erop dat de burger daar een heffing voor heeft betaald.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ik zou het niet "sjoemelen" willen noemen. Het is een beetje handig omgaan met het apparaat. "Sjoemelen" is weer iets anders. Wat betreft de afvalheffingen en uw opmerking dat de burger ervoor heeft betaald: dat is een groot misverstand. Ik kom het overal tegen, ook bij werkbezoeken. Overal zegt men dat men nu twee keer moet betalen voor het materiaal. Dat is niet zo. Er is in dit land gewoon een verpakking-belasting ingevoerd. Die regel hebben wij afgesproken om de begroting rond te krijgen en heeft natuurlijk als neveneffect dat je ervoor kunt zorgen dat er zo weinig mogelijk afval komt. Vervolgens is besloten dat uit al die afvalbelasting een deel apart wordt gezet om ervoor te zorgen dat de inzameling in Nederland via Nedvang goed geregeld wordt. Dat is het principe. Het idee dat de burger er twee keer voor betaald, is dus niet helemaal juist. Het is immers gewoon een belasting. Als u een auto hebt, betaalt u daarvoor ook belasting. Die is niet gerelateerd aan inzetbaarheid in de afval- of in de autoketen. Dat is gewoon een belasting die in de algemene middelen komt en dat geldt ook voor de verpakkingbelasting.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Als ik het goed begrijp, is de auto eigenlijk een soort vreemde verpakking van mensen. Bizar, vreemd en gek genoeg rijdt die ook nog. En je betaalt daarvoor belasting. Ik snap het en vind het heel goed.

Men heeft in toenemende mate de neiging om afval in grotere getale de oven in te jagen, gelet op de overcapaciteit bij de AVI's en de conjunctuur in de markt. Als de heer Boelhouwer daarvan een groot punt maakt – dat vinden wij overigens terecht – concludeer ik dat verbranden op dit moment te goedkoop is.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ja.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): De markt doet hier zijn werk en dat heeft helaas een onwenselijke uitkomst.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ja.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Eén optie om de markt te corrigeren, is het vanmiddag van tafel vegen van het voornemen van de minister om de verbrandingsbelasting op 0% te houden. Vanmiddag moeten wij dus met deze minister afspreken dat er een significante verbrandingsbelasting komt die het verschil gaat maken. Het doel is dus om ervoor te zorgen dat die extra stroom afval naar verbrandingsovens stopt. Is de PvdA-fractie daarvan voorstander?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ja, maar zelfs beter dan de heer Vendrik het formuleert. Ik ben er dan voorstander van om bijvoorbeeld een belasting in het leven te roepen die omgekeerd evenredig is met het rendement van de AVI. Dan sla je twee vliegen in een klap. De AVI's die op dit moment 15 tot 20% rendement hebben, betalen dus de hoogste belasting. Op die manier zorg je ervoor dat, als er verbrand wordt, dit op heel efficiënte wijze gebeurt en dat er echt sprake is van een opbrengst die bijdraagt aan datgene wat wij allemaal beogen. Ik doel op hergebruik, zo voordelig en zuinig mogelijk.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter, dit wordt een tangootje die u in uw leven nog nooit hebt gezien!

De **voorzitter**: U weet niet wat ik allemaal gezien heb in mijn leven. Daarover gaan wij het niet hebben.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Ik wacht die tango af. Ik reageer op het feit dat er weer allerlei belastingen over tafel vliegen. Eerst hoorde ik dat deze verpakking-belasting een gewone belasting is. Het is handig om dat van de PvdA-fractie te horen. Ik ben benieuwd hoe de andere coalitiepartijen daarover denken en verneem dat graag. Begrijp ik goed dat er weer een belasting aan komt? De belasting die op 0% stond, gaat u dus herintroduceren?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ik ben er voorstander van om de verbrandingssector wat dat betreft zijn eigen problemen te laten oplossen. Als je daarop belasting heft, kun je het geld dat je daarmee inzamelt specifiek gebruiken om ook AVI's uit de markt te zetten. Die moeten worden stopgezet, want daarmee zijn kosten gemoeid. Die opbrengst kun je dus binnen die sector gebruiken om ervoor te zorgen dat verbranden minder voordelig wordt. Gebeurt dat toch, dan kunnen wij

ervoor zorgen dat dit in ieder geval zo goed mogelijk gebeurt met een hoog rendement. Dat is het idee dat ik daarover heb. Als de heer Poppe dat vraagt, wil ik daarover misschien ook wel een motie indienen. Ik wacht echter eerst het antwoord van de minister af.

Een ander punt is dat het LAP de bestaande regels wil aanscherpen om meer te scheiden en meer te hergebruiken. Wij ondersteunen dat idee van harte. Dat had ik al gezegd.

De kwaliteit van het toezicht van diverse inspecties in de afvalsector moet op peil blijven. Er is gesproken over minder arbeidsplaatsen, maar dat neemt niet weg dat de kwaliteit hetzelfde kan blijven. Het zou goed zijn als de minister toezegde om nogmaals met de ministers van Justitie en BZK na te gaan wat de mogelijkheden zijn om straffen in deze sector te verhogen en de mazen in de wet grondiger te dicht. Dat is niet een probleem dat deze minister moet oplossen; met name Justitie is daarbij in beeld. Ik merk op mijn werkbezoeken her en der dat vooral de kwaadwilligen, de criminelen – die vormen echt geen meerderheid in de afvalsector – in Nederland goed op de hoogte zijn, bijvoorbeeld van het fenomeen van de verschillende politieregio's. Er zijn 25 regio's; criminelen zitten met hun handeltje 100 meter van de grens met de volgende politieregio af. Als de ene politieregio aanscherpt, kunnen zij gemakkelijk de illegale handel 100 meter verplaatsen naar de andere politieregio waar de prioriteit niet wordt gesteld.

De voorzitter: De heer Poppe gooit zijn laatste interruptie in de strijd.

De heer Poppe (SP): Ik ben het geheel eens met de heer Boelhouwer dat wij de handhaving op peil moeten houden, of liever, dat de handhaving op peil gebracht moet worden. Ondertussen gaat de PvdA-fractie wel vooraf al akkoord met structurele bezuinigingen in de handhaving. Ik begrijp dat niet. Je moet niet eerst bezuinigen en dan beter willen, maar eerst beter willen en dan kijken wat er eventueel nog bezuinigd kan worden. U hanteert de verkeerde volgorde. De handhavers die met hun laarzen in de blubber staan, worden daar behoorlijk gefrustreerd van.

De heer Boelhouwer (PvdA): Die bezuiniging is er, maar door efficiency en beter samenwerken in de opsporingsketen is het mogelijk om meer dan hetzelfde resultaat te behalen. Ik ben daarvan overtuigd. De bereidheid om over de grenzen van de politieregio heen te kijken, is een onderwerp dat zeker aan de orde moet komen. Dat hoeft niet vandaag, maar wel in een vervolgoverleg dat ooit een keer zal plaatsvinden met de minister van Justitie.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Poppe van de SP-fractie.

De heer Poppe (SP): Voorzitter. Het CDA-Kamerlid Ad Lansink kwam in 1979 met zijn motie over de afvalladder. Ik kwam in 1994 in de Kamer en zag de heer Lansink nog steeds knokken voor uitvoering. Toch was het een goede, duidelijke en eenvoudige ladder: preventie, hergebruik, verbranden en dan pas storten. Deze ladder is ook in de Wet Milieubeheer vastgelegd. Wij zitten nu met een afvalplan van 159 pagina's en nog eens 190 pagina's bijlage. Het is een ondoordringelijke lappendeken van plannen, convenanten, vrijwillige afspraken en naleefstra-

tegieën. Met LAP-1 zijn de landsgrenzen opengegooid voor brandbaar huishoudelijk afval; dat vormde al een ondermijning van de ladder van Lansink. Ik geef een voorbeeld. Icova, een bedrijf dat naast een centrale staat, recyclet bedrijfsafval dat vrijwel gelijk is aan huishoudelijk afval via een soort nascheiding. De echt niet te hergebruiken reststoffen worden tot pallets geperst, die eruit zien als het soort braakbal dat ik nu in mijn hand heb. Die pallets gaan naar Zweden als brandstof voor energiecentrales. Uit Zweden worden door Electrabel in Nederland echter houtsnippers geïmporteerd voor bijsmaak. Dat bedoel ik dus met onzinnig gesleep. Wat doet de minister daaraan in dit LAP? Helemaal niets. Het tweede LAP blijkt vooral bureaucratisch, versnipperd, onhandhaafbaar en onduidelijk te zijn. Het geeft aanleiding tot toekomstig gesteggel met afvalverwerkers, illegaal geklooi, milieuvervuiling en criminaliteit. Ik ben daarvan overtuigd. Wij zijn het storten ook nog lang niet voorbij. De een na laatste sport van Lansink, het verbranden, wordt zelfs gestimuleerd. Ondanks de vele technieken betekent dat dat de achterlijkheid in stand wordt gehouden. Er komen zelfs een hele reeks sporten bij op die eenvoudige ladder van Lansink, ondoordringelijk genummerd met R- en D-nummers; zie de pagina's 30 en 34. Onderscheid maken naar verwijderingshandelingen, D, en nuttige toepassingen, R, is volgens de minister lastig, zeker als het gaat om uitvoer voor zogenaamde "nuttige toepassing". 50% van de exporttransporten blijkt nog steeds illegaal te zijn. In het buitenland kunnen zij ook veel minder hoogwaardig worden gebruikt. De minister doet daar niets aan. Zij constateert het, maar doet niets.

In dit LAP zijn zelfs meer mogelijkheden voor uitruilen en sjoemelen gecreëerd. Er is een minimumstandaard per soort afval, maar daarvan kan worden afgeweken, zowel naar boven als naar beneden; zie de pagina's 86 en 87. Dat staat innoverende kleine bedrijven zelfs in de weg. Maak daar een eind aan. Geen gemiddelden meer voor grote afvalboeren maar alles volgens minimumstandaardnormen. Ik hoor hierop graag een reactie van de minister.

De minister is geheel in de nuances verdronken, om heldere regels te ontlopen. In plaats van helderheid krijgen wij mooie ideeën en ambities, over preventie en ketenbeheer; lees de kreten maar op pagina 10. In de praktijk wordt echter de op één na laatste sport van de ladder van Lansink, te weten verbranden, verder opgepoetst en versterkt. De verbrandingslobby blijft recycling, hergebruik en preventie frustreren; zie ook de krantenberichten daarover. Het verbranden is een lucratieve zaak aan het worden. Hedgefondsen hebben AVR en Van Gansewinkel al opgekocht. Dat is een lucratieve investering voor een heleboel geld. Bij het vorige LAP is afvalverbranding overgelaten aan de markt en daar zit het probleem. Nu zegt de minister dat daarom sturing naar scheiding en recycling niet kan. Lees pagina 108. Wij bespreken nu een nota waarmee wij het beleid vastleggen voor de komende zes jaar, met een doorkijk naar twaalf jaar. Dat is een heel eind de duurzame toekomst in. Als wij nu een trendbreuk willen, als wij hoger op de ladder van Lansink willen en als wij optimaal materiaalgebruik in de hele keten willen realiseren, dan moet de minister daar nu voor durven te kiezen, maar dat doet zij niet.

Wat mij betreft zal vandaag worden besloten dat AVI-verbranding geen nuttige toepassing meer blijft.

Verbranden frustrereert scheiding en innovatie en is slechts volumevermindering, met bergen slakken en vliegias en een beetje energie als resultaat. Ik roep de minister op: help het afval uit de brand! Deze nota heeft alleen maar veel ambtelijke tijd en ambtelijk geld gekost. Dat had beter aan handhaving kunnen worden besteed. Wat mij betreft kan de nota de papierversnipperaars in, maar dan wel met hergebruik, natuurlijk. De nota kan driekwart korter, met eenduidige, heldere, niet dubbel uit te leggen plannen. Die zou ik geel geblokt drukken, zoals in de Nota Ruimte, zodat zij kracht van wet hebben en zo kunnen worden ingenomen in wat hierop gaat volgen. Wat mij betreft gaan wij in dit tweede LAP dus een stukje verder de ladder van Lansink op. Er komt een moratorium op verbranden. Ik begrijp dat ik daarvoor de steun krijg van de Partij van de Arbeid. Er komt een belasting op verbranden van reststoffen die geschikt zijn voor nuttige toepassing. Ik begrijp dat ik daarvoor steun krijg van de Partij van de Arbeid.

De ontwikkeling en de capaciteitsuitbreiding van nascheiding, recycling en hergebruik worden gestimuleerd in plaats van gefrustreerd. Verder worden er nuttige toepassingen gecreëerd in de regio, zodat er een einde komt aan het inefficiënte gesleep met afval, waarover ik het zojuist had. Het LAP moet elke vier jaar worden vernieuwd, waarbij de minimumstandaard omhoog wordt bijgesteld, naar de dan geldende best beschikbare techniek. Geen verlenging dus van het LAP, maar een LAP voor zes jaar. Zie de pagina's 23 en 83. Graag krijg ik een reactie van de minister op deze voorstellen.

De minister heeft het steeds over de producentenverantwoordelijkheid. Al in de ontwerpfasen van producten gaat het mis. De minister schrijft op pagina 98 dat daar al 80% van de milieuwinst te boeken valt. Bedrijven ontkomen hun verantwoordelijkheid via collectieve regelingen, zo klaagt de minister op pagina 100. Nou, doe er dan iets aan!

De ecodesign richtlijn komt eraan, maar is de minister bereid om in dit LAP alsnog individuele maatregelen aan te kondigen waarmee producenten en importeurs moeten voldoen aan de best bestaande mogelijkheden voor energie- en grondstofbesparing? Ik heb een motie op dit punt in voorbereiding.

De handhaving van het LAP blinkt uit in abstractie; lees alle pagina's in hoofdstuk 16 er maar op na. Veel kleinschalige verwerking wordt onder het mom van lastenverlichting ondergebracht onder het activiteitenbesluit. Daarvoor is er geen vergunning van de gemeente meer nodig en dat wordt dus drie keer niks. De inwoners van Ghana en Ivoorkust kunnen hun borst wel nat maken als je denkt aan de troep die hun kant op komt. Wij hebben daar voorbeelden van. Ik wil graag inzicht in de inspectie en de handhaving. Hoeveel personeel en middelen worden ingezet voor het LAP 2 en welke prioriteiten worden er gelegd bij de handhaving? Tot slot noem ik nog drie punten, allereerst punt één.

Een techniek voor het onschadelijk maken van asbest zit vast op een kip-of-ei-discussie. De milieuvergunning is er al. Er is pas verwerkingscapaciteit als er aanbod komt. Op pagina 138 wordt gesteld dat met een hoger storttarief nieuwe verwerkingstechnieken kunnen worden bevorderd. Kan de minister toezeggen dat er nu alles aan wordt gedaan om het storten van asbest te voorkomen en de nieuwe techniek die er is, te bevorderen? Als de minister geen goed antwoord geeft, zal ik op dat punt

een motie indienen. Verder wordt de havenontvangstinstallaties de nek omgedraaid als scheepsafval en slobb aan marktwerking onderhevig worden gemaakt door limitering en plichtgebieden los te laten, pagina 110. De Tedjes van Es – ik noem de gebroeders Langenberg van TCR uit de jaren negentig – zullen dan weer toeslaan. Ik stel voor dat de minister nog eens aandachtig het Kameronderzoeksrapport "Schoon schip maken" gaat lezen en de aanbevelingen die daarin staan. Is de minister bereid om juist een afgifteverplichting aan havenontvangstinstallaties in te stellen voor alle lading- en scheepsgebonden afval en slobb, met een 100% indirecte financiering via de havengelden? Dat voorkomt pas illegaal lozen op zee en in de Derde Wereld. Graag een reactie van de minister.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Voorzitter. Ik heb de heer Poppe aangehoord. Zo kennen wij hem weer: het is niet goed of het deugt niet. Wat dat betreft, is hij wel heel herkenbaar. Toch is natuurlijk niet te ontkennen dat dit kabinet op het gebied van afval en het terugdringen daarvan stappen heeft gezet die nooit eerder zijn gezet. De heer Poppe komt met een hele lijst vol dingen die beter moeten, maar enige waardering lijkt mij gepast voor het feit dat er een verpakkingbelasting is gekomen die ervoor zorgt dat het verpakkingafval teruggedrongen wordt en die ingezet wordt voor het hergebruik via scheiding et cetera. Al die initiatieven worden betaald. Mijn vraag aan de heer Poppe is: ziet u de zon ook ooit eens in het water schijnen?

De heer **Poppe** (SP): De heer Lansink heeft in 1979 de ladder van Lansink ingediend die ik net ook al genoemd heb. Toen zat de PvdA in de regering. Zij zat ook in veel regeringen die daarop volgden. Hiermee zegt u eigenlijk: al die tijd hebben wij geen donder gedaan als PvdA, wij hebben het maar laten lopen, want het gaat nu pas gebeuren met deze regering. Dat is dus 30 jaar later. Dat is één.

Twee is het terugdringen van verpakkingen. Voorlopig betaalt de bevolking een heffing op verpakkingen. Of het allemaal goed gaat, is niet duidelijk. Nog zamelen niet alle gemeenten in u hebt net zelf gezegd dat voor de uiteindelijke verwerking nog niet zo veel op orde is. Het is dus nog maar een heel vaag begin, maar wel een enorme ingreep. Ik weet niet of dat allemaal goed gaat. Zo erg positief mag u dus niet zijn. U mag van mij met de minister gaan dansen, maar doe dat niet al te positief. Tot slot mijn laatste punt, van de drie die ik had: de compostering van groen afval. Verbranden met energieretourwinning kan energetisch even goed uitkomen als composteren, stelt de minister op pagina 83. Wij hebben het echter ook over schaars wordende grondstoffen zoals fosfaat. Nederlandse compost is zeer hoogwaardig en zeer gewild in de landbouw. Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat het goede het betere niet in de weg staat? Wil de minister de minimumstandaard van composteren van groen afval daarom toch maar beter als materiaalhergebruik gaan handhaven?

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Voorzitter. De afgelopen jaren is met het afvalbeleid veel bereikt. Er is een hoogwaardige recyclingindustrie. 83% van het afval wordt nuttig toegepast en er is daarnaast een absolute ontkoppeling gekomen tussen de groei van het BBP en het afval-

volume. Met de nieuwe LAP zetten wij weer een aantal stappen voorwaarts, al wil de ChristenUnie op een aantal punten graag een verduidelijking. Zo wordt er uitgegaan van een stijging tot 73 megaton afval. Wat zou er uitgaande van de verschillende scenario's nodig zijn voor een hogere doelstelling? De CO₂-ambities van het kabinet worden wel genoemd, maar wat gaat die LAP daar nu precies aan bijdragen? Wij komen wellicht tot andere keuzes als hierop ook doelen worden geformuleerd.

De ChristenUnie steunt de beweging naar een ketengericht afvalbeleid. Er zijn zeven stromen gekozen die worden onderzocht, zoals papier en textiel. Hoe andere materialen scoorden bij de selectie wordt echter niet duidelijk. Wanneer komen deze aan bod? Wat de ChristenUnie betreft, worden ook hout en glas snel vanuit het ketendenken opgepakt. De gemeenten krijgen voor het verzamelen van wit- en bruingoed geen vergoeding. Onder druk van een rechtszaak lijkt het erop dat producenten nu wel willen betalen voor de inzameling bij milieustraten, maar niet voor de huis-aan-huisinzameling. Is de minister het met mij eens dat producenten hier ook voor moeten betalen? De fractie van de ChristenUnie roept de minister op om in Europa in een WEEE-richtlijn te komen tot een duidelijke definitie van de begrenzing van producentenverantwoordelijkheid. Daarin moet duidelijk worden waar verzamelen en opslaan beginnen. Wat vindt de minister van een AMvB over slopen om te voorkomen dat bouw- en sloopafval naar afvalverbrandingsinstallaties gaat?

Ook plastic kan worden gerecycled. De reclamecampagne met de Plastic Hero is goed op dreef. Ik begrijp echter dat circa 50 gemeenten nog niets hebben gedaan aan de plasticinzameling, terwijl zij daarmee op 1 januari moeten starten. Amsterdam en Rotterdam hebben eigen afvalverbrandingsinstallaties. Zij hebben belang bij voldoende brandbaar afval. Deze steden dreigen nu het kunststof gewoon te gaan verbranden. Deelt de minister de mening van de ChristenUnie dat dit niet acceptabel is? Verbranding levert onnodige CO₂-uitstoot op en is niet goed voor het draagvlak voor kunststofinzameling. Er dreigt nu een overcapaciteit aan AVI's te ontstaan, waardoor verbranden verhoudingsgewijs goedkoper wordt dan recycelen. Het winnen van restwarmte uit AVI's bespaart primaire brandstoffen. De CO₂-uitstoot is echter ongeveer gelijk, terwijl die uitstoot bij recycelen lager is. Verbranding in AVI's blijft laagwaardige energie opleveren. Bij de stimuleringsmaatregelen voor restwarmte moet volgens de fractie van de ChristenUnie gekeken worden naar de hele keten. Hoe voorkomt de minister dat herbruikbaar afval toch wordt verbrand? De minimumstandaard is immers voor veel recyclebare afvalstoffen verbranding geworden. De doelstellingen van het LAP2 zijn gerelateerd aan het begrip "nuttige toepassing". AVI's kunnen daar in de toekomst ook onder vallen. De fractie van de ChristenUnie vindt dat hiermee in de doelstellingen van het LAP rekening moet worden gehouden.

Het is volgens de minister ongewenst dat bij vergunningverlening verdergaande eisen worden gesteld dan de minimumstandaarden, omdat deze harmoniserend werken. Toch heb ik de indruk dat de contracten van de gemeenten met de AVI's de doorslag hebben gegeven. De focus op de keten is geen reden om niet ook aan het einde van de keten te optimaliseren. Daarvoor hebben wij immers de ladder van Lansink.

Veel oude stortplaatsen moeten nog worden gesaneerd. Ik heb hierover een notitie geschreven, die ik graag via de voorzitter aan de minister aanbied. Ik heb ook exemplaren bij me voor de collega-woordvoerders. Ik hoop dat ik er genoeg heb. De huidige stortbelasting geeft een verkeerde prikkel. Al in 2004 is de minister geadviseerd om het tarief van de stortbelasting aan te passen. In het LAP lees ik alleen dat zij tot een aanpak wil komen in de komende planperiode. Dat duurt nog zes jaar. De fractie van de ChristenUnie roept de minister op om deze maatregel op te nemen in de fiscale vergroeningsbrief die in mei zal verschijnen.

Er komt nog geen scheidingsplicht voor drankkartons. Het argument hiervoor is, dat dit verpakkingsmateriaal een gemengde samenstelling heeft. Het verzamelen van drankkartons kan echter met de inzameling van kunststoffen meeliften. De drankkartons kunnen er dan later worden uitgehaald. Ik heb vernomen dat de minister heeft besloten om voor gemeenten die werken met een milieuzak een uitzondering te maken. Zij zullen toch een vergoeding van Nedvang krijgen. Dat is mooi en daarmee ben ik blij, hoewel de vergoeding wel lager is. Wat betekent dit voor alle andere gemeenten? De ChristenUnie stelt voor om van drankkartons alsnog een aparte afvalcategorie te maken en een scheidingsplicht hiervoor verder te onderzoeken. De VNG meldt overigens dat mogelijk ook piepschuim via de kunststofinzameling kan worden ingezameld.

Ik maak de minister complimenten voor haar kleding en haar tas. Nadat ik mijn kledingkast heb opgeruimd en opgeschud, breng ik mijn oude kleding altijd graag naar een organisatie als het Leger des Heils. Is die organisatie bij het LAP betrokken? Het wordt steeds ingewikkelder om kleding in te zamelen voor het goede doel. Is het nog behapbaar als een goed doel als heuse afvalverwerking wordt gezien, met alle regels die daarbij horen? Driekwart van de gemeenten heft nu een inzamelvergoeding, waardoor de goede doelen moeten concurreren met de afvalverwerkers. Geld dreigt daardoor boven duurzaamheid en hulpverlening te gaan. De ChristenUnie ziet liever dat textiel als product wordt hergebruikt dan als materiaal. Het laatste belast het milieu immers meer.

De **voorzitter**: Mevrouw Wiegman, u gaat in de richting van een spreektijd van nul minuten voor uw tweede termijn.

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Oeps, dan laat ik het hierbij, voorzitter.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Nu vorige week de vliegtaks ineens is afgeschaft, vraag ik voor de zekerheid of datzelfde lot de verpakkingenbelasting gaat treffen. Het is een klein beetje fout gegaan met de vliegtaks. Deze belasting behoort gewoon tot de goede orde der dingen, op weg naar een duurzame economie. Dan vergroen je gewoon je belastingmix. Het is een ander punt of de opbrengsten uit zo'n belasting ook voor groene doeleinden gebruikt worden. Bij de vliegtaks is daarover wat misverstand ontstaan. De opbrengst van de vliegtaks ging niet naar groene doeleinden. Dat hoefde ook helemaal niet. Maar het was logisch geweest om de vliegtaks in te voeren in verband met de vergroening van de belastingen om zo een einde te maken aan het idiote

fiscale paradijs dat voor de luchtvaart gereserveerd is. Dit is nu teruggedraaid.

Iets soortgelijks geldt ook voor de verpakkingenbelasting. Laat het kabinet voortdurend aan de burgers uitleggen dat het hoofddeel van de verpakkingenbelasting gewoon naar de algemene middelen gaat. Dat moet ook, want in een duurzame economie hoort je belastingopbrengst steeds groener te zijn. Dat daarnaast een fractie van de verpakkingenbelasting naar het afvalfonds gaat, is nog even vers twee. Maar laat dit de hoofdmoot zijn. Anders krijg je de bal teruggespeeld: we zien niets van de besteding, het werkt niet, het leidt nergens toe en de bestede euro's hebben geen rendement. Vervolgens stel je de verpakkingenbelasting zelf weer ter discussie. Het kabinet doet dit niet. Bij de vliegtaks is het een beetje fout gegaan. De heer Eurlings heeft hieraan van harte meegewerkt. We moeten dit niet opnieuw krijgen, met een ander lid van het kabinet.

Een belangrijke aankondiging in dit LAP is dat deze minister voor zich ziet dat het volgende LAP, dat het volgende kabinet gaat maken, eigenlijk geen afvalplan meer wordt, maar een materiaalketenplan. Dat is een uitstekende ambitie. Daar moet het volledig naar toe. Ik zie er alleen heel weinig van. Ik zie geen andere maatregel dan dat een aantal cradle-to-cradle-projecten een soort pilotstatus krijgen. Daar ben ik op zich niet op tegen. Maar een planperiode van een jaar of zes vereist meer werk dan dit aan te kondigen als leidende ambitie voor de volgende periode. Cradle-to-cradle moet langzamerhand ingang vinden in alle markten die tezamen onze socialemarkteconomie uitmaken. Ik vraag de minister dit punt van het LAP over te doen. Dit moet echt herschreven worden. Concrete en heldere ambities over wat dit in de praktijk betekent moeten geformuleerd worden.

Een misschien triviaal, maar niet onbelangrijk voorbeeld bracht de heer Boelhouwer al terecht naar voren: de ellende met de drankkartons. Je kunt er geen kant mee op vanwege de compositie van het materiaal. Volgens cradle-to-cradle is het einde oefening met de drankkartons. Ik snap wel dat je dit niet van vandaag op morgen kunt invoeren. Ta da da da daah! Dan krijg je een hoop gedoe. Maar daar hoort het wel naartoe te gaan. Dat is cradle-to-cradle. Je kunt de kringloop niet sluiten als je met een reststroom zit waar je geen kant mee op kunt. De drankkartons zijn een mooi voorbeeld. Voor veel meer verpakkingsmateriaal geldt dat de verpakkingsbelasting voor een groot deel wordt verschoven in de richting van de restfractie die verbrand, gestort of weet ik wat moet worden. Daar moeten we dus een einde aan maken. Dit betekent dat je soms belasting gaat heffen, soms producten gaat verbieden en soms producenten dwingt tot een bepaalde voorgeschreven vorm van verpakking plus statiegeld. Er zijn allerlei opties mogelijk, maar laat de minister daarvoor beleid maken. Dat doet zij niet. Ik vraag vanmiddag van de minister dat zij toezeft dat zij dit belangrijke onderdeel van het LAP gewoon herschrijft en dat zij voor de definitieve versie van het LAP binnen een paar maanden met grote stappen vooruit komt. Als zij dit niet wil, zal ik haar daar per motie bij helpen.

Met name bij de inzameling van huishoudelijk afval valt nog een wereld te winnen met hergebruik. De LAP-doelstelling voor 2015 is 60%. Dat is gewoon te weinig. De lat moet veel hoger. We worden door ons omliggende landen op het punt van recycling van huishoude-

lijk afval massaal voorbijgelopen. Nederland had een goede naam op dit terrein, maar verliest deze, zeker in de komende periode. Ik vraag de minister dus om de doelstelling voor het te recyclen deel van het huishoudelijk afval te verhogen van 60% naar 75%. Dan praten we tenminste ergens over.

Ook het verbranden zit mij hoog. Tijdens het vorige overleg, dat ging over de stichting Afvalfonds, heb ik daarover al kort gesproken. We moeten paal en perk stellen aan verbranding. De meest vergaande optie noemde Poppe al: stel een moratorium in. Een iets minder vergaande optie, die ik al in de vorm van een motie heb klaarliggen, is dat er wel degelijk een belasting op verbranding van afval komt. Je kunt er inderdaad voor kiezen om te bekijken of je met de opbrengst een soort van warme sanering van een aantal AVI's mogelijk maakt die in de handen van gemeentelijke overheden zijn. Daar zit natuurlijk wel een probleem. Laat de minister ook op dit punt uit haar stoel komen, want met een verbrandingsbelasting van nul schiet het werkelijk voor geen meter op. Ook op dat punt zie ik dus graag een veel actievere overheid.

Ik steun wat de heer Boelhouwer over de milieuzakken zei. Het Westerkwartier heeft zijn beste beentje voor gezet. Dat heeft ook op mij indruk gemaakt. Tijdens de vorige overleggen heb ik de minister al gevraagd om het gewoon mogelijk te maken. Het verdient alleen maar lof en steun wat daar in termen van gescheiden inzameling mogelijk wordt gemaakt dankzij een gigantisch draagvlak onder burgers en een heel hoog deelnamepercentage. Dit moet worden gecontinueerd en waar mogelijk verbeterd. Regel dat! Ik heb begrepen dat de minister eerder deze week, om precies te zijn midden vorige week, overleg met betrokkenen heeft gehad. Daar hoor ik verschillende signalen over, dus ik hoor graag van de minister zelf hoe zij dat overleg en wat daaruit is gekomen, duidt. Bijna los daarvan merk ik op dat ik dit debat niet wil verlaten als niet zeker is gesteld dat het Westerkwartier door kan gaan met de milieuzak. Het volgende punt betreft de sloopregeling voor auto's. Die raakt breder aan een zorg van mijn fractie dat de fondsen waaraan een verwijderingsbijdrage moet worden betaald voor auto's, wit- en bruingoed zich langzamerhand ophopen. Ik geloof dat er in het fonds van Auto Recycling Nederland 160 mln. zit, omdat het gros van de oude auto's gewoon over de grens wordt gedouwd, soms zelfs richting Afrika. Een dergelijke vorm van afvalexport moeten wij te allen tijde vermijden. Daar lees ik helemaal niets over. Ik krijg hierop graag een reactie van de minister.

Ik steun het punt van de zeehavens. Donderdag aanstaande voeren wij hierover een gesprek met de minister van Verkeer en Waterstaat. De hoeveelheid rotzooi die in onze oceanen drijft is letterlijk gigantisch. Die schijnt een contingent ter grootte van Frankrijk in beslag te nemen. Sommigen spreken zelfs van de grootte van Noord-Amerika. Hier moet paal en perk aan worden gesteld. Laat dit omwille van de tijd mijn laatste punt zijn.

De vergadering wordt van 15.33 uur tot 15.43 uur geschorst.

De **voorzitter**: Voor de antwoorden in eerste termijn van minister Cramer trekken wij een uur uit, tot 16.45 uur. Ik wil drie interrupties per persoon toestaan.

Minister **Cramer**: Voorzitter. Er zijn een heleboel vragen gesteld, die ik allemaal hoop te beantwoorden in eerste termijn. Anders merk ik het wel in de tweede termijn. Ik zal proberen ordelijk te antwoorden door eerst een korte algemene inleiding te houden waarin al wat vragen naar voren komen. Vervolgens behandel ik de blokken herbruikbaar afval in AVI's, reguleren capaciteit AVI's, verbrandingsbelasting, verpakkingen, storten, nieuwe kaderrichtlijn afvalstoffen, EVOA, verwerking van diverse afvalstoffen en een blok diversen.

Verschillende Kamerleden hebben geconstateerd dat in de afgelopen decennia wel degelijk enorme voortgang is geboekt als het gaat om het beleid ten aanzien van afvalstoffen. Wij kunnen ons inderdaad nog de eerste discussies herinneren, gestimuleerd door de heer Lansink met zijn ladder van Lansink: preventie, hergebruik in allerlei vormen, verbranden en storten. Die verschillende categorieën staan nu nog steeds centraal in het afvalstoffenbeleid.

Inmiddels hebben wij ook een heleboel afvalstoffen gereguleerd. Wij hebben ook vanuit VROM een beleid gehad voor preventie en hergebruik van afvalstromen. In de jaren negentig hebben wij een heleboel van die afvalstromen ook inderdaad omgezet in beleid. Dat weet u nog allemaal. Wij hebben een enorme stap voorwaarts gezet. Kijk bijvoorbeeld naar de percentages. Werd 20 jaar geleden nog 55% van het afval nuttig toegepast, nu is dat 83%. Wij proberen nog hoger te komen dan dat. De milieuwinst is ook aanzienlijk. Als wij kijken naar wat er nu nog mogelijk is met de huidige aanpak, zullen wij op een gegeven moment aan onze grenzen komen van wat wij via dit beleid kunnen doen. Daarom heb ik er zelf ook sterk op aangedrongen om als volgende stap toch veel meer te gaan denken in termen van materiaalketens. Die volgende stap wil ik ook absoluut gaan zetten en verder gaan uitwerken. De heer Vendrik deed de oproep om dit in dit LAP nog verder uit te werken. Dit LAP is vooral bedoeld als dossier dat wordt gebruikt door allerlei instanties, onder meer de andere overheden, om gewoon hun beheersplannen op te baseren. Het gaat dus ook om een heel feitelijk document om alles heel goed vast te leggen, als een soort handleiding voor degenen die het vervolgens moeten gebruiken. U moet het niet lezen als beleidsstimulerende woorden om iets kracht bij te zetten. Nee, u moet dit veel meer zien als een document dat de uitvoerder een goed handvat biedt. Dat laat onverlet dat het van groot belang is om het beleid dat wij kennen goed uit te dragen en ook verder uit te werken, waar wij nieuwe zaken in gang zetten. Om toch tegemoet te komen aan het verzoek van de heer Vendrik wil ik wel toezeggen dat ik over de aanpak van het materiaalketenbeleid de Kamer over acht maanden, aan het eind van het jaar, opnieuw zal informeren. Dan kan ik de Kamer op basis van alle voorbeelden die dan een eind op streek zijn en op basis van de inzet die dan is gepleegd, laten zien wat de nieuwe instrumenten zijn die wij willen inzetten voor het materiaalketenbeleid. Als wij dat nu zouden moeten veranderen, zou een aantal zinnen veranderen, maar dat heeft niet zoveel zin. Het is niet de bedoeling van dit document om de materiaalketenaanpak nu al beleidsmatig uit te werken. Ik kom tegemoet aan de wens van de heer Vendrik op dit punt. Ik vind dat zelf ook belangrijk, dus ik vind het geen punt dit toe te zeggen.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter, is er een maximum aantal interrupties?

De **voorzitter**: Drie.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Vier, zegt u?

De **voorzitter**: Goed, vier, maar dan moeten ze kort zijn. Als het om lange teksten gaat, trek ik er gewoon eentje af.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik lees het LAP toch ook als een politiek document van de minister van VROM. Daarin legt zij het afvalbeleid voor de komende zes jaar in hoofdlijnen vast. Als het anders is, moet de minister mij uitleggen wat ik dan heb gelezen, maar zo lees ik het document. Dat laat onverlet dat er heel veel informatie in staat voor alle betrokkenen bij de afvalketen, wie wat moet doen en wie wat niet mag doen, hoop ik, maar zo lees ik het document. Ik lees dat de minister een stap wil zetten op weg naar het volgende LAP en dat zij een ketengericht afvalbeleid wil ontwikkelen. Het hoeft niet per se voor de zomer, eind van dit jaar is ook goed, maar ik wil dan wel boter bij de vis. Ik wil dat er dan echt stappen zijn gezet door de minister als het gaat om het in gang zetten van het ketengericht afvalbeleid. Ik wil aan het eind van het jaar niet horen dat het LAP al is vastgesteld, maar dat daarmee een aantal opties voor de komende zes jaar is geblokkeerd. Als die totale ruimte er is, als de minister ook de ambitie heeft om het ketengericht afvalbeleid body te geven, wil ik best nog een aantal maanden wachten, maar wel onder deze twee condities.

De **voorzitter**: U heeft hierna nog twee interrupties.

Minister **Cramer**: Ik kom tegemoet aan het verzoek van de heer Vendrik. Ik ga ermee aan de slag op de manier die hij formuleert. Het LAP kan verder in gang worden gezet en gebruikt. Om ervoor te zorgen dat het materiaalketenbeleid nog concreter wordt, gaan wij de komende maanden aan de slag om daar verder beleid voor te ontwikkelen.

De heer **Poppe** (SP): Ik ben blij dat de minister aankondigt dat zij iets met het ketenbeheer gaat doen, maar dit LAP is voor zes jaar. De minister zegt echter dat het niet meer dan een handleiding is. Ik heb kritiek op het huidige LAP. Het is onuitvoerbaar, versnipperd en bureaucratisch in alle mogelijke nuances en regeltjes. Ik vind het dus een slecht handvat als het voor alle instanties moet worden gebruikt. De minister geeft aan dat er nog een beleidsmatige uitwerking komt, maar waarom wordt niet direct in dit LAP, zoals bij de Nota Ruimte ook gebeurt, maar dan met gele blokjes, ook met blokjes aangegeven welke teksten kracht van wet hebben? Daar hadden wij iets aan gehad! Dan hadden wij ook kunnen amenderen.

Minister **Cramer**: Ik heb gezegd dat dit LAP is bedoeld voor degenen die heel precies moeten weten hoe zij moeten handelen met al die verschillende afvalstoffen. Dat is de hoofdzaak. Wij zullen bij de verdere afhandeling van het LAP zorgen voor een goede inleiding, of een goed voorwoord, waarin wordt neergezet wat het beleid behelst. Het gaat er vooral om dat het voor de praktijk

goed bruikbaar is. Daarom ziet het er wat gedetailleerd uit, maar dat moet ook omdat wij exact moeten weten hoe wij zaken in dit land moeten regelen als het gaat om afvalstoffen. Ook dat wordt nog eens nadrukkelijk in het voorwoord vermeld.

Dan het afvalbeleid in het algemeen. Het is erop gericht om ervoor te zorgen dat wij de milieudruk zoveel mogelijk verminderen. Dat betekent dat wij, indachtig de denkbeelden van de heer Lansink, na preventie vooral zullen inzetten op een nuttige toepassing van afvalstoffen, hergebruik dus. Daar moet het om gaan. De heer Boelhouwer zei heel nadrukkelijk: zorg ervoor dat dit de hoogste prioriteit heeft. Ik, op mijn beurt, zeg: na preventie, want dat is natuurlijk nog veel beter. In het LAP maken wij hierover ook een aantal opmerkingen en geven wij richting aan de beleidsaanpak. Nuttige toepassing staat op de ladder van Lansink hoger dan verbranding.

Hoe gaan wij in het LAP hiermee om? In het LAP hebben wij maar liefst 83 verschillende sectorplannen. Voor elk van deze sectorplannen is een minimumstandaard opgenomen waarmee wordt aangegeven hoe de afvalstoffen die onder een sectorplan vallen, minimaal moeten worden verwerkt. Dit is heel belangrijk, ook in verband met de discussie over een verbrandingsbelasting. Ten aanzien van de minimumstandaard moeten wij voor iedereen, dus zowel voor de afvalwerker als voor de vergunningverlener, duidelijk maken waar wel en waar niet een vergunning voor mag worden gegeven. Dit betekent onder meer dat een afvalstof niet mag worden verbrand in een AVI, als deze afvalstof een nuttige toepassing is. Dat is wettelijk vastgelegd. Dit betekent dat je in overtreding bent, als je dit wel doet. Dat is de manier waarop wij dit reguleren.

Ik stip meteen het punt van de verbrandingsbelasting aan. Hiermee stuur je op twee verschillende manieren. De hoofdlijn die wij nu hanteren is: zorg ervoor dat je alles wat je afspreekt over nuttig toepassen, ook echt nuttig toepast. Dat is ook wettelijk noodzakelijk. Als het juist is dat er momenteel met de lage capaciteiten van de verbrandingsinstallaties plotseling meer verbrand wordt – ik neem deze zorg serieus – is het inderdaad de vraag wie dat doet en hoe dat komt. Immers, het mag niet. Je kunt proberen een en ander te reguleren door de prijs iets op te voeren. Of het dan verbetert, is vers twee, want je moet dan flink opschroeven. Sturen via wetgeving moet eigenlijk de beste garantie zijn voor het nuttig toepassen als dat moet.

Ik zeg dit zo nadrukkelijk, omdat ik ook met de markt en met andere overheden heb gesproken. Deze zorg werd door al deze partijen gedeeld. Het punt dat gemaakt wordt, is heel terecht. Wat zien wij gebeuren met nuttige toepassing? De prijzen zijn laag, wat voor de afnemers geen zoden meer aan de dijk zet. Vervolgens gaat een en ander naar de AVI's. Echter, het mag niet en als het wel gebeurt, is men in overtreding.

Voorzitter: Boelhouwer

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Laat ik voorop stellen dat ik een groot voorstander ben van het gebruik van restwarmte. Ik vind de initiatieven van de AVI's op dit gebied fantastisch. Restwarmte en elektriciteit zijn nuttige toepassingen. Ik heb het idee dat dit in de huidige berekeningen heel zwaar meeweegt. Op die manier telt het als een soort

hergebruik en als nuttige toepassing. Als je die berekeningen erop loslaat, zo heb ik begrepen, kunnen de verbrandingen in de AVI's eigenlijk ook onder het begrip "nuttige toepassing" vallen. Hierdoor wordt dus toch verbrand waar wellicht gerecycled kan worden.

Minister **Cramer**: Op zich begrijp ik het punt. Er is namelijk sprake van een herziening waardoor je het gebruik van restwarmte en efficiëntere verbranding mag zien als vorm van nuttige toepassing. Dat is in Europa nu zo goed als geregeld en dat gaan wij invoeren. Dat is echter een aparte categorie die wij nog niet op dezelfde manier behandelen als de 83 sectorplannen. Als ik het nu dus heb over nuttige toepassing, dan heb ik het over hergebruik. Als ik het over hergebruik heb, dan bedoel ik daar ook mee dat het gewoon moet gebeuren. Bouw- en sloopafval mogen dus niet in de AVI's belanden en als het wel gebeurt, is er iets mis. Ik zal zeker zorgen dat de inspectie nog eens heel goed controleert op ongeoorloofde verbranding en zal bezien of ik maatregelen moet treffen om overtredingen te voorkomen of anders zwaar te beboeten.

Voorzitter: Koopmans

Minister **Cramer**: Nogmaals, dit is de manier waarop wij sturen. Ik wil ook bekijken of wij in Europees verband de capaciteit van de verbrandingsinstallaties niet onnodig opschroeven.

Dat heeft zijdelings met deze problematiek te maken, maar daar worden wij wel mee geconfronteerd. De AVI's werken voor een Europese markt. Daarom zetten zij installaties neer die niet zozeer op de Nederlandse hoeveelheden zijn afgestemd, maar op een Europese markt. Dat kan een discrepantie meebrengen met wat je in Nederland eigenlijk wilt hebben staan vanuit het oogpunt wat wij hier willen realiseren. Dit punt neem ik mee – uit de markt heb ik vernomen dat het ook speelt – en ik zal in Europees verband daar toch wat meer sturen, teneinde te bezien dat wij dan ook goed afstemmen wat wij inderdaad op nationaal niveau wenselijk achten. Het is een punt van zorg en daarom wil ik ingaan op alle zorgen die in de Kamer leven.

De heer **Poppe** (SP): Dat klinkt niet geheel onredelijk, maar toch zet ik er grote vraagtekens bij. Er vindt een strijd plaats tussen verbrandingsovens en hergebruikers. Wij moeten dus verbranding gewoon als verwijdering, met energierugwinning, blijven beschouwen, maar niet als nuttige toepassing. Als wij dat zouden doen, komen wij weer in een vaag gebied terecht waar handhaving erg moeilijk is en waar de handhavers grijze haren van krijgen.

Ik had twee verzoeken aan de minister. Ten eerste: stelt zij een moratorium in? Dat betekent dus niet meer verbrandingscapaciteit; bij wijze van spreken mag Omrin niet langer doorgaan. Ten tweede: gaan wij voorkomen dat AVI's als nuttige toepassing worden beschouwd? In feite heb ik gezegd dat dit eigenlijk volumevermindering is en niet meer.

De **voorzitter**: Uw vraag is helder.

Minister **Cramer**: Ik begrijp het punt van de heer Poppe goed. Het is een totaal andere vorm van nuttige toepassing dan hergebruik. Dat ben ik helemaal met hem eens.

Ik kom daar zeker op terug als de uitwerking van de Europese richtlijn naar de Kamer wordt gezonden. Ik zal het nu al meenemen als een aparte categorie, omdat je het anders allemaal op één grote hoop gaat gooien en dan niet langer een scheidslijn hebt. Wij hebben onze sectorplannen en onze afspraken over wat moet worden hergebruikt en wat alleen maar in de AVI's mag.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): U zei net dat wij praten over een Europese markt. Die wordt natuurlijk wel enigszins gehinderd of beperkt door het invoerplafond. Hoe verhoudt zich dat tot elkaar en tot uw eerdere voorstel om het invoerplafond af te schaffen?

Minister **Cramer**: Ik kom daar zo nog op terug, maar in essentie heeft het te maken met het vermijden van overcapaciteit en vervolgens weer gaan storten. Dat heeft dus een andere dynamiek. Ik kom daar zo op terug.

De **voorzitter**: In uw vorige antwoord zei u dat u er bij de behandeling van de Europese richtlijn op terugkwam. Wanneer is dat? Dat lijkt mij wel van belang om te weten.

Minister **Cramer**: Deze komt halverwege dit jaar in procedure.

De **voorzitter**: Dan wil de commissie natuurlijk weten hoe deze zich verhoudt tot dit LAP. Ik vraag het maar, voordat de heer Vendrik hier een interruptie aan kwijt is.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Tangootje, voorzitter.

Minister **Cramer**: Dan zal het LAP op dit punt moet worden aangepast, omdat het er nu nog niet in staat. In algemene zin staat al wel in het LAP verwoord dat dit eraan komt.

De heer **Poppe** (SP): Voorzitter. Is dit een toezegging of niet?

De **voorzitter**: Alles wat de minister zegt, is een toezegging.

Minister **Cramer**: Maar het is gewoon logisch. Wij leggen nu zaken vast voor zover dat mogelijk is. Alles wat er de komende zes jaar moet worden herzien, wordt herzien. Dit is dus een van de punten die wordt herzien en waarover de Kamer nog wordt geïnformeerd.

De heer **Poppe** (SP): Voor de duidelijkheid nog een vraag: ik vroeg om AVI's niet als nuttige toepassing maar gewoon als eindverwerking te blijven houden, om die scheidslijn duidelijker te maken. Daar kom ik nog op terug. Mijn vraag is op welke termijn wij een brief kunnen verwachten waarin dat helder wordt gesteld.

Minister **Cramer**: Over een half jaar. Rond de tijd dat de richtlijn ook geïmplementeerd moet worden.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter, met respect: ik vind dat dit zo niet kan. Dit is een heel gevoelig onderdeel van het LAP. Als ik het goed heb begrepen, zijn er twee risico's. Het eerste risico is dat als straks de Kaderrichtlijn afvalstoffen er komt, voor veel materiaalstromen verbranding als nuttige toepassing zal worden

gekwalificeerd. Het tweede risico is dat voor restfracties verbranding al bijna altijd nuttige toepassing is. Met andere woorden, met en zonder de kaderrichtlijn zien wij de afvalstromen richting de ovens al toenemen. Blijkbaar moet het kabinet daar nog flink over puzzelen, maar dat is wat mij betreft echt te laat. Ik wil vandaag een heldere uitspraak hoe de kaderrichtlijn wat betreft Nederland er op dit punt uit komt te zien. En ik wil een heldere uitspraak van de minister of verbranding in AVI's met gebruik van restwarmte wel of geen nuttige toepassing is bij het verwerken van restafval. Dat moet vanmiddag helder op tafel komen, anders komt er een motie.

Minister **Cramer**: De minimumstandaarden blijven. Waar het gaat om hergebruik van afvalstoffen, zullen wij die minimumstandaarden dus gewoon als basis houden. Daar verandert niets aan. Het enige wat wij nu nog niet in dit LAP kunnen zetten, is hoe de uitwerking van de kaderrichtlijn er precies uit ziet. Dat zijn wij nu mee bezig. Het zal worden opgenomen in het LAP zodra het is herzien. De kaderrichtlijn verandert dus niets aan het beleid. Er gaat in de toekomst geen afvalstof meer naar de verbrandingsinstallaties dan er nu gaat.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik zou graag mijn tweede punt nog beantwoord zien, wat voor restafval-AVI's met gebruik van restwarmte al als nuttige toepassing zijn aangewezen. Dat lijkt mij eerlijk gezegd heel onwenselijk. Gaat dat punt van tafel? En, teruggaand naar het eerste punt: ik zou denken dat Nederland als lidstaat een stem heeft bij de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Zie ik het zo goed, dat Nederland het tegen zal houden, zodat AVI's met gebruik van restwarmte niet als nuttige toepassing zullen worden gekwalificeerd?

Minister **Cramer**: De kaderrichtlijn is al aangenomen. Wij waren zelf ook erg voor het bevorderen van het gebruik van restwarmte. In die zin hebben wij daar gewoon echt voorgestemd. Dat is helemaal geen punt van discussie. Wij zijn nu bezig met de uitwerking. De heer Vendrik maakt zich zorgen dat er meer zal worden verbrand, maar daar gaat de discussie helemaal niet over. Wij moeten zorgen dat verbranden een nog betere optie wordt, dat het dus efficiënter gaat en dat wij meer gebruikmaken van de warmte die anders gewoon de lucht in wordt geblazen. Als wij op die manier kunnen zorgen voor nog betere verbrandingsinstallaties, is dat alleen maar winst voor het milieu. Daar gaat die uitwerking over. Meer heb ik er niet over te zeggen.

De heer **Poppe** (SP): Ik ben echt niet tevreden met het antwoord van de minister op mijn vraag en die van de heer Vendrik. Als de stromen niet terecht naar de verbrandingsovens gaan, is dat niet zomaar te keren richting hergebruik en recycling. Dat gebeurt nu, die strijd is nu gaande. Ik wil van de minister voor het zomerreces bij brief of anderszins een duidelijk standpunt krijgen over wat zij gaat doen: nuttige toepassing niet voor AVI's laten gelden ook al is er een deel hergebruik van energie. Het moet helder en duidelijk zijn dat die richting gekapt gaat worden, dat doet de minister nog steeds niet helder.

Minister **Cramer**: Ik begrijp echt niet wat u zegt, mijnheer Poppe. Ik zei juist dat wij minimumstandaarden hebben, dus alles wat moet worden

hergebruikt, zal worden hergebruikt. Het is gewoon wettelijk allemaal vastgelegd, in dat LAP staat het allemaal uitgebreid beschreven voor elk van de 83 afvalstoffen. Dat is de manier waarop wij sturen. Er gaat dus helemaal niets extra's naar verbrandingsovens, tenzij men de wet overtreedt. Als blijkt dat dat telkens gebeurt, ga ik er een stokje voor steken.

De heer **Poppe** (SP): Het staat niet zo helder in het LAP als de minister doet voorkomen. Bij de R- en M-regels zijn bijstellingen naar boven en naar beneden mogelijk. Daar kan mee gesjoemeld worden. Daarmee gaan wij een richting op die wij en de recyclers niet wensen, namelijk de richting van de verbrandingsovens. De minister moet het veel scherper en veel minder genuanceerd stellen. De criminelen weten heel goed weg met iets wat niet duidelijk omschreven is.

Minister **Cramer**: Ik wil graag schriftelijk nog eens toelichten hoe het in de praktijk werkt. Het staat goed in het LAP, maar als u twijfelt aan de uitwerking, wil ik het met alle plezier nog eens duidelijk op schrift zetten.

De **voorzitter**: Dit is een voor de Kamer zeer relevant onderdeel. Daarom lijkt het mij verstandig dat die brief komt voordat er over de moties wordt gestemd.

Minister **Cramer**: Akkoord.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): De minister moet dit in tweede termijn ophelderen. Ik was zojuist abuis. De kaderrichtlijn is al aangenomen. Als ik goed ben geïnformeerd, vallen AVI's met gebruik van restwarmte vanaf 2010 onder de categorie "nuttige toepassing". Ik kan het niet anders lezen. Wij hebben het niet over de illegaliteit. Daar zijn wij allemaal tegen. De Kamer maakt zich grote zorgen over het legaliseren van een extra stroom richting verbrandingsovens. Uit de markt komen klachten dat dit recycling in de weg staat. Die zorg moet worden weggenomen, anders komt er in tweede termijn een motie. Waarom nu een brief? Wij hebben nu toch een debat!

Minister **Cramer**: Ik wil ook dat het duidelijk is, dus leg ik het nog een keer uit. In de kaderrichtlijn zal staan dat nuttige toepassing mogelijk is via de verbrandingsinstallaties. Dat begrip is er inderdaad bijgekomen. Ik heb echter ook gezegd dat wij minimumstandaarden hebben. Afvalstoffen moeten worden hergebruikt als dit zo in het LAP is omschreven. Als er dan toch afvalstromen naar de AVI's gaan, dan wordt de wet overtreden. Die manier van sturen moet een goede afhandeling garanderen. Het is mooi en aardig dat deze wijze van verwerking in de kaderrichtlijn een nuttige toepassing wordt genoemd, maar daar heb ik even niets mee te maken, want ik wil de route van hergebruik prioriteit geven. Dat heeft de heer Boelhouwer voortdurend benadrukt: hergebruik moet prioriteit krijgen. Dat wordt met de minimumstandaarden geregeld. Ik heb de heer Poppel al toegezegd dat ik voor de stemmingen een en ander nog eens duidelijk op papier zal zetten. Er is gevraagd hoe wordt voorkomen dat de verbrandingscapaciteit niet te groot wordt. In dat verband is geopperd om een maximum aan de uitbreiding van AVI's te stellen. Zes jaar geleden is besloten om de capaciteitsregulering op te heffen. Toen werd veel brandbaar afval

gestort. Om die reden werd het afvoeren naar AVI's bevorderd. Een flink deel van dat afval kon alleen maar verbrand worden. Geleidelijk aan is de route van het storten zo goed als gesloten. Op dit moment is de werkelijk beschikbare verbrandingscapaciteit ongeveer 6 miljoen ton. Er zijn inmiddels uitbreidingen in aanbouw waardoor die capaciteit zal stijgen tot ongeveer 7 miljoen ton tot in 2011. In 2011 zal ook het aanbod van brandbaar afval ongeveer 7 miljoen ton zijn, waarmee een balans is bereikt. Het lijkt mij prima dat met de bedrijven die bij de AVI-installaties zijn betrokken gecommuniceerd wordt dat er een evenwicht is en dat de capaciteit voor Nederland voldoende is om alles te doen wat gewenst is. Ik weet dat er nog meer uitbreidingen van de capaciteit op de plank liggen, in totaal voor bijna 1 miljoen ton. Het lijkt mij echter niet erg verstandig als die gerealiseerd worden, want een deel zal niet meer voldoende Nederlands afval krijgen om optimaal te kunnen draaien.

De heer **Poppe** (SP): Ik vind het niet duidelijk. Van 6 miljoen ton naar 7 miljoen ton in 2011. Op het moment dat sprake is van een toename van capaciteit voor recycling en hergebruik, is sprake van een stijging van de overcapaciteit van AVI's, althans zo dient dat te zijn. Als er gesteggel, strijd is om het materiaal tussen de verbranders en de hergebruikers, dan is er een overcapaciteit bij de AVI's. Ik wil nu een moratorium.

Minister **Cramer**: Wij groeien toe naar een evenwicht, maar dat is er nu nog niet. Wij gaan zorgen voor het benodigde evenwicht. Alles wat nog wel verbrand moet worden, maar niet gestort, wordt naar de AVI's gestuurd, maar alles wat wij op basis van minimumstandaarden willen hergebruiken, wordt hergebruikt. Er zijn plannen om nog meer capaciteit neer te zetten. Ik heb de prognoses gegeven. Ik zeg tegen de markt: weet waar u aan begint, als u te veel capaciteit bouwt, is dat uw zaak, want er is op een gegeven moment een bepaalde maximumhoeveelheid die naar de verbrandingsinstallaties wordt gebracht.

De heer **Poppe** (SP): Ik heb nog een vraag hierover.

De **voorzitter**: De minister heeft al een aantal keren op uw vraag geantwoord. Er is afgesproken dat er een brief komt voor de stemmingen. Wij kunnen het hier ongetwijfeld nog lang over hebben, maar dat lijkt mij niet helemaal dienstig. Wij hebben al een afspraak gemaakt.

De heer **Poppe** (SP): Ik wil dan wel dat in de brief wordt ingegaan op wat het streven naar evenwicht betekent, want wij moeten eigenlijk een ondercapaciteit aan AVI's hebben, wil je hergebruik stimuleren. Als je nu streeft naar evenwicht, dan loop je straks al weer achter bij hergebruik. Daar wil ik informatie over hebben.

De **voorzitter**: Los van de vraag of dit wel of niet waar is, de minister kent de inzet van uw kant, want dat hebt u al minstens drie keer naar voren gebracht. De minister vervolgt haar betoog.

Minister **Cramer**: Ik heb uitgebreid uitgelegd wat de hoofdlijn is waarop ik stuur, namelijk minimumstandaarden. Het verbranden van gemengde stromen

mag niet. Als dat wel gebeurt, is sprake van een overtreding waartegen moet worden opgetreden. Een verbrandingsbelasting is een instrument dat ik niet nodig heb om ons doel te bereiken. Nogmaals, ik heb ook de zorgen uit de markt gehoord over de vraag of alles wel op de goede plek terecht komt, namelijk hergebruik in plaats van verbranden. Ik wil extra actie ondernemen om te bezien waar precies de overtredingen op dit punt plaatsvinden.

Er zijn veel vragen over verpakkingen gesteld. Mevrouw Vietsch en velen na haar hebben gevraagd of er een oplossing is voor het Westerkwartier. Mijn antwoord op deze vraag is "ja". Ik heb samen met de drie gemeenten en Nedvang om de tafel gezeten. Wij hebben afgesproken dat de drie gemeenten hun milieuzak kunnen blijven gebruiken en daarmee zowel kunststofverpakkingsafval als drankenkartons kunnen inzamelen. Nedvang zorgt voor de scheiding in kunststofverpakkingsafval en de drankenkartons en verdere sortering. De gemeenten krijgen alleen een vergoeding voor het kunststofverpakkingsafval en niet voor de drankenkartons. De vergoeding die hiertegenover staat, is door beide partijen geaccepteerd.

De heer Vendrik en mevrouw Neppéus vroegen of andere gemeenten ook gebruik kunnen maken van de milieuzak. Zij vroegen of de drankenkartons in de Plastic Herozak gestopt kunnen worden. Dat is niet op die manier afgesproken. Gemeenten waar de inzameling van kunststofverpakkingen nog moet worden opgezet, kunnen die makkelijk inpassen in het systeem van kunststofinzameling. Het probleem in het Westerkwartier was – of probleem, ik kan beter zeggen: situatie – dat deze gemeenten al enthousiast aan het inzamelen waren. Al voor de raamovereenkomst was daar een systeem opgezet en was alles gericht op het feit dat drankenkartons in dezelfde zak als kunststofverpakkingen zaten. Dat drankenkartons in de zak blijven zitten, is suboptimaal. In die situatie is er een afvalstroom die niet puur kunststof is. Ik ben echter blij dat wij de afspraken hebben gemaakt, zoals ik net verwoordde. Wat ik aan tafel heb besproken, werd beaamd door alle aanwezigen en is ook in een persbericht als zodanig naar buiten gekomen. Als er opnieuw problemen ontstaan, zo heb ik gezegd, zitten wij weer rond de tafel, want ik wil deze situatie gewoon opgelost hebben.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Tot nu toe moesten wij uitgaan van persberichten. Dat maakt het dus vrij lastig om te weten wat er precies afgesproken is. Kennelijk is men er met de vergoedingen uit. Dat neem ik maar even aan. Daarbij ga ik maar op de minister af. Dat is dus voor onbepaalde tijd, neem ik ook aan. Wellicht kan de minister dat bevestigen.

Mijn punt betreft de andere gemeenten. Nogmaals, ik moet afgaan op persberichten. Ik begrijp echter dat het alleen maar geldt voor de betrokken gemeenten. Als wij dit idee, dat uit gemeenten zelf naar voren komt, een goed idee vinden, waarom doen we dan zo moeilijk?

Minister **Cramer**: U weet net zo goed als ik dat de Plastic Heroaanpak is gericht op kunststoffen. Wij hebben nu met een stroom te maken met drankenkartons, met ongeveer 75% papier en ongeveer 25% kunststof. Dit zijn altijd lastige verpakkingen. In principe is dit soort verpakkingen uit een oogpunt van recycling niet zo gewenst. Je kunt ze minder makkelijk goed recyclen. Om

te bepalen of wij toch een actie opzetten voor apart of anderszins inzamelen van drankenkartons doen wij een studie naar de milieutechnische meerwaarde ervan. Je moet namelijk alles meerekenen. Als je een levenscyclusanalyse maakt, zet het dan zoden aan de dijk? Ook maken wij een studie van de kosten. Wegen de kosten tegen de baten op? Aan de hand van die studie willen wij bezien of wij een extra actie zullen ondernemen.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Ik begrijp, gegeven de wisselende opmerkingen die over drankenkartons, het laminaat en dergelijke zijn gemaakt, dat er een vervolgstudie komt. Aan de hand daarvan wordt dan gekeken hoe schadelijk het is en wat preventief mogelijk is. Dan wordt eventueel opnieuw gekeken of andere gemeenten zich kunnen aansluiten bij hetgeen gebeurt in de drie genoemde gemeenten?

Minister **Cramer**: Zo ver zijn wij nog niet. Mijn inzet is om eerst te bezien wat wij überhaupt kunnen doen met de drankenkartons en hoe wij die kunnen hergebruiken op een manier die kosteneffectief is, als dat inderdaad een flinke milieuwinst oplevert.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Wanneer weet de minister meer?

Minister **Cramer**: Eind van het jaar weten wij meer.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Is de minister bereid om in haar gedachtevorming mee te nemen dat drankenkartons sowieso een groot probleem zijn in de afvalketens? Het is geen plastic, het is geen papier en je kunt er eigenlijk helemaal niets mee. Overal in de keten, ook buiten deze drie gemeenten, zie je het probleem van vervuiling van de scheidbare afvalstroom door deze kartons. Ik zou haar dan ook willen vragen om daar met de grootst mogelijke nadruk naar te kijken.

Minister **Cramer**: Het is altijd moeilijk om iets met samengestelde producten te doen. Voor de producent heeft het natuurlijk voordelen om een dergelijke verpakking te maken, anders had men het niet bedacht. Het is overigens een product dat niet alleen in de Europese Unie, maar ook daarbuiten heel veel voorkomt. Ik kan dus wel gaan proberen om het in ecodesign te gaan veranderen, maar voordat ik dat echt aan Europese regels heb kunnen verbinden, zijn wij ik weet niet hoe veel jaar verder!

Mevrouw **Vietsch** (CDA): In Duitsland worden die drankenkartons wel verwerkt. Wellicht kan de heer Boelhouwer nog een keer naar Duitsland. In Westerkwartier worden die kartons naar Duitsland gebracht. Dat was een discussiepunt omdat Nedvang tot nu toe niet dezelfde leveranciers en doorleveranciers had. Is de minister het niet met mij eens dat het wel op deze manier geregeld kan worden?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Nederland loopt in een aantal opzichten niet echt voorop. Met die drankenverpakkingen zouden wij nu wel eens voorop kunnen lopen. Als de minister dat wil implementeren, dan zou dat in ieder geval mij heel veel waard zijn.

Minister **Cramer**: Er zijn twee routes. Je zou het

hergebruik van die drankenkartons kunnen gaan optimaliseren. Dat komt in de richting van mevrouw Vietsch. Of je zou via de Ecodesignrichtlijn kunnen aansporen om dit soort samengestelde verpakkingen niet meer te produceren. Dat is een fundamentele lijn en die duurt mijns inziens ook langer. Van de eerste lijn heb ik al gezegd dat ik eerst even wil bezien wat wij nu al in het kader van kosteneffectiviteit en milieuprestatie aan het doen zijn en dat ik daar graag bij uw Kamer op terugkom aan het eind van het jaar.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Je zou ook nog een derde lijn kunnen volgen. Je zou op korte termijn met een paar grote bedrijven in dit land – de Unilevers, de Coberco's, zeg maar onze lieve bedrijven die al die verpakkingen gebruiken om hun frisdranken in de supermarkten te krijgen – om de tafel te gaan zitten en hen duidelijk zeggen: vrienden, dit gaat over een aantal jaren ophouden, dus wat gaat u doen om dit probleem te verminderen?

Minister **Cramer**: Ik blijf bij de aanpak op korte termijn die ik u heb voorgelegd. Als die zaken oplevert die in de richting gaan van de suggestie van de heer Vendrik, dan kom ik daar op terug.

Mevrouw Vietsch vroeg of alleen plastic verpakkingafval wordt vergoed door Nedvang en wat met vervuiling van kunststof verpakkingafval wordt bedoeld. Het door de gemeenten gescheiden ingezamelde kunststof verpakkingafval mag een maximale vervuilinggraad hebben van zo'n 30%. Hiermee wordt onbewuste vervuiling van het kunststof verpakkingafval bedoeld, bijvoorbeeld een stuk papier of ander aanhangend materiaal dat per ongeluk met de kunststof verpakking is weggegooid. Niet bedoeld wordt op bewuste vervuiling door andere materialen die tegelijkertijd worden ingezameld, zoals tuinstoelen of drankenkartons. Daar is geen vergoeding voor uit het Afvalfonds. Mevrouw Vietsch vroeg ook of kunststof afval dat geen verpakking is in de inzameling mag worden meegenomen. Wat wordt als vervuild aangemerkt? Daar heb ik eigenlijk al antwoord op gegeven.

De **voorzitter**: Mevrouw Vietsch schudt nee.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Misschien snap ik het niet helemaal. Mag ander plastic gewoon als plastic worden gerekend of geldt ander plastic als vervuiling en moet het met het huishoudelijke afval worden weggegooid?

Minister **Cramer**: Ik doel op het harde plastic, bijvoorbeeld van kunststof speelgoed dat vaak van harde plastic is en kunststoffen die gebruikt worden voor verpakkingen en niet op bijvoorbeeld tuinstoelen. Het gaat dus om het harde plastic dat niet in de aparte bakken kan. Mevrouw Vietsch heeft gevraagd hoe burgers moeten handelen met ander kunststofafval dan verpakkingen. Een deel van deze kunststoffen wordt al hergebruikt. Ik noem bijvoorbeeld de tuinmeubelen waarvoor de producenten zelf al in actie zijn gekomen; waar mogelijk gaan zij over tot recycling. Bij verbranding is er een grote terugwinning van warmte en energie mogelijk. Op dit moment is er geen reden om een apart systeem op te zetten voor de inzameling aan de bron van het harde plastic.

Mevrouw Vietsch heeft verder gevraagd of Nedvang eigenaar wordt van het ingezamelde afval. Voor kunststofverpakkingafval is dat inderdaad het geval. De opbrengsten vloeien terug in het afvalfonds. Voor andere stromen zijn er afspraken gemaakt met de gemeenten. Die krijgen afhankelijk van hun keuze de opbrengsten. Wat is de rol van Nedvang, vroegen mevrouw Neppéus en mevrouw Vietsch. Nedvang is de uitvoeringsorganisatie van het bedrijfsleven. Het is het door de VNG en de gemeenten gewenste ene loket voor de uitvoering van het Besluit verpakkingen en de Raamovereenkomst verpakkingen. Nedvang sluit onder meer de deelovereenkomsten met de gemeenten af. Nedvang ontvangt vervolgens van de gemeenten gegevens over de inzameling van verpakkingen en geeft gecontroleerde gegevens van gemeenten door aan de Stichting Afvalfonds. In de Stichting Afvalfonds zijn de VNG en het verpakkingbedrijfsleven verenigd; Nedvang maakt er geen deel van uit. De Stichting Afvalfonds keert geld uit aan gemeenten als vergoeding voor de ingezamelde verpakkingen. Nedvang krijgt alleen geld voor de eigen uitvoeringsorganisatie, verder niet. Nedvang gebruikt de gegevens van de gemeenten voor de monitoring en de rapportage aan het ministerie van VROM.

Mevrouw Neppéus heeft gevraagd welke rol Nedvang speelt ten opzichte van andere collectieven. In de raamovereenkomst is aangegeven dat het voor VNG en gemeenten het meest praktisch is als het bedrijfsleven via één loket of uitvoeringsorganisatie opereert voor de verwijdering van consumentenverpakkingen. Ook de Tweede Kamer heeft hierop aangedrongen in een motie. Daarom is Nedvang eind 2007 opgericht. De stichting bundelde toen de bestaande collectieven voor verpakkingen als metaal, glas en papier.

Mevrouw Vietsch heeft nog gevraagd of Nedvang een Europese aanbesteding heeft gedaan voor recyclers. Er is nu in Nederland nog geen organisatie voor de sortering en daarom is gekozen voor twee dichtstbijzijnde verwerkers in Duitsland. In de toekomst zal Nedvang de sortering en verwerking uitzetten via een open tender. Kunnen er wijzigingen worden aangebracht in de Beschikking Afvalfonds waar iedereen het mee eens is, vroeg mevrouw Vietsch vervolgens. Het ministerie van VROM betaalt niet voor niets in de vorm van een subsidiebeschikking uit. De Stichting Afvalfonds moet zich daarover verantwoorden. Op grond van het kader voor stichtingen is mijn bemoeienis ingeperkt. Daarmee moet ik rekening houden in de subsidiebeschikking.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Laatst kwam er een uitspraak van de Raad van State over de positie van Nedvang: deze kon geen unieke positie hebben en daarbij werden de nodige vraagtekens gezet. In een AO in februari spraken we over de mogelijke gevolgen hiervan voor het hele opgezette raamwerk. Ik herhaal deze vraag nu maar. We kunnen immers allemaal wel denken dat het zo goed gaat, maar we moeten eventuele juridische problemen onder ogen zien voordat we conclusies trekken.

Minister **Cramer**: Dit is een belangrijk punt. Het is nu nog niet geregeld, maar dat zal dit jaar nog gebeuren. In een brief zullen we de Kamer informeren over de precieze datum dit jaar; die weet ik nu namelijk niet. Neemt de Kamer hiermee genoegen?

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Als de Kamer die brief

binnen een maand kan krijgen, wachten wij die nog even af.

Minister **Cramer**: Prima, dat zeg ik toe.

De leden Vietsch en Neppéus vroegen naar de stand van zaken van de plasticinzameling in de Limburgse gemeenten en naar de oplossing van de problematiek. Die problematiek is nog niet opgelost, want de gesprekken zijn nog gaande. Ik denk wel dat we hier snel uit zullen komen, in de zin dat bron- en nascheiding gelijkwaardig zullen worden behandeld. Het prijsverschil tussen voor- en nascheiding is nu overigens € 475 versus € 350, dus € 125. De vergoeding van nascheiding zal op grond van onderzoek per 1 juli 2009 definitief worden vastgesteld.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Waarom houden we toch al die administratie in stand? Waarom hebben we het hierbij niet gewoon om zoveel per kilo van een bepaalde kwaliteit? Slimme gemeenten kunnen het in dat geval slim aanpakken en in andere gemeenten betalen de burgers dan gewoon meer.

Minister **Cramer**: We weten het nog niet. Deze nascheidingsoptie is mede op uw aandringen opgenomen. Over de details van hoeveel dit zal opleveren beschikken we nu gewoon nog niet. Ik vind dat de berekening van vergoedingen op dezelfde basis moet geschieden als bij de voorscheiding; dat staat voor mij boven elke discussie.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Dus we zitten allemaal weer berekeningen te maken, terwijl we eigenlijk helemaal niets weten? In dat geval zou ik zeggen: begin met een vergelijkbaar bedrag, tenzij er heel goede inhoudelijke argumenten zijn om dat niet te doen.

Minister **Cramer**: Die € 350 is natuurlijk wel op een inschatting gebaseerd. Bij voorscheiding hebben we immers te maken met veel zuiverdere stoffen en afvalstromen, met een betere scheiding tussen een heleboel fracties van de kunststof, en er kunnen meer kunststoffen worden gedetecteerd; polypropyleen, polyethyleen en polystyreen kunnen bijvoorbeeld veel beter worden gescheiden. Het is nog maar de vraag hoeveel fracties eruit komen bij nascheiding. Daarom wil ik alles eerst even goed berekenen. We hebben nu een goede geste gedaan met die € 350 en wat mij betreft is dat verder geen punt van discussie.

Mevrouw **Wiegman** vroeg wat VROM kan doen als gemeenten niets doen aan kunststofinzameling per 1 januari 2010. Ik ben het ermee eens dat we dan iets moeten doen, want dan is er wel een probleem. We spreken dit namelijk allemaal af. In het LAP staat dat gemeenten uiterlijk 1 januari 2010 ervoor moeten zorgen dat kunststofverpakkingsafval uit huishoudelijk afval gescheiden wordt ingezameld en dat nascheiding wordt georganiseerd. In de raamovereenkomst en het addendum is afgesproken om dit ook in het LAP op te nemen. Als gemeenten daarvan afwijken, kan VROM daartegen bezwaar aantekenen. Dat geldt ook voor dit onderdeel van het LAP.

Mevrouw **Vietsch** vraagt naar de uitvoering van haar motie en die van de heer **Poppe** over de afvalstoffenheffing. De heer **Poppe** vroeg er ook naar. De motie-Vietsch/Neppéus en de motie-Poppe hebben een

vergelijkbare strekking. Ik heb onderzoek gestart in samenwerking met VNG en BZK naar het effect van de inzameling van kunststof verpakkingsafval op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Dit onderzoek is van groot belang voor beide moties. De reacties op beide moties zal ik incorporeren en voor het zomerreces aan de Kamer doen toekomen. Wij moeten natuurlijk eerst ervaring hebben opgedaan met de inzameling voordat wij kunnen zien wat het resultaat ervan is.

De heer **Boelhouwer** vraagt naar het differentiëren van de verpakkingsbelasting op de mogelijkheid van hergebruik. Op dit moment loopt het onderzoek voor een steviger onderbouwing van de milieumethodiek van de verpakkingsbelasting die ik heb toegezegd. De diverse materiaalsoorten worden nu doorgerekend volgens een methodiek die ik eerder met de Kamer heb besproken. Er wordt informatie verzameld op twee aspecten over de gehele keten, dus van wieg tot graf: klimaatemissies en energiegebruik, fossiel en niet-fossiel. De afvalfase is onderdeel van de keten en wordt meegenomen, maar is niet als enige bepalend. Op grond daarvan gaan wij verder handelen.

De heer **Boelhouwer** had een vraag over nascheiding versus bronscheiding. Is nascheiding smeriger? Het beeld is wel dat nascheiding smeriger is. Daarom is in eerste instantie gekozen voor bronscheiding, want je hebt a. zuiverder stromen en je kunt b. waarschijnlijk meer soorten kunststof van elkaar scheiden. Nu krijgt nascheiding de kans om zich te bewijzen. Eind van het jaar zullen de onderzoeksresultaten bekend zijn. Dan kunnen wij deze vraag beter beantwoorden.

De heer **Poppe** vraagt hoe ik aankijk tegen nuttige toepassing in de regio. Met alle gemeenten die nu aan de slag gaan met bronscheiding worden twee à drie sorteerinstallaties in Nederland verwacht actief te kunnen zijn. Er wordt natuurlijk gezocht naar een efficiëntere structuur. Dat kan namelijk niet te versnipperd zijn. Het valt binnen de verantwoordelijkheid van de producenten om afspraken te maken over de verwerking van het kunststofafval.

Mevrouw **Vietsch** vraagt hoe het zit met de nazorgfondsen voor stortplaatsen. Deze vraag houdt mij ook bezig. De provincies zijn verantwoordelijk voor de nazorg van de gesloten stortplaatsen. Om deze nazorg te financieren betaalt de stortplaatshouder gedurende de exploitatiefase een heffing voor het nazorgfonds. Dit fonds wordt beheerd door de provincie. In dit beheer is de provincie gehouden aan de wet-Fido die regels stelt voor de financiering van decentrale overheden. Zoals bij alle fondsen hebben ook enkele nazorgfondsen te maken met de effecten van de kredietcrisis. Fondsen met negatieve beleggingsresultaten hebben logischerwijs wel de aandacht van de betreffende provincie. Waar nodig zal de provincie dan ook maatregelen nemen. Overigens start VROM dit jaar een onderzoek naar de toekomst van de stortsector. In dit onderzoek zullen ook de nazorgfondsen meegenomen worden.

Verder is gevraagd naar een plan van aanpak voor de ontwikkeling van de voormalige stortplaatsen die maar niet van de grond komt. Zoals bekend, vind ik het ook belangrijk om de voormalige stortplaatsen op een milieuhygiënisch en economisch verantwoorde manier opnieuw te ontwikkelen. Het zou inderdaad hartstikke goed zijn om hier een integraal plan van aanpak voor te maken. Daar zijn wij in de praktijk al mee bezig. In 2004 zijn in het kader van het project Nazorg van voormalige

stortplaatsen (Navos) bestuurlijke afspraken gemaakt over de aanpak van die stortplaatsen. Daarbij is het initiatief voor het plan van aanpak bij het bevoegde gezag gelegd, te weten de provincies. VROM is bereid om daaraan mee te werken en waar nodig gezamenlijk op te trekken.

Ik overleg verder met de staatssecretaris van Financiën over de stortbelasting. Hij werkt niet echt mee, terwijl wij wel iets aan de stortbelasting moeten doen om "afvalmining" commercieel haalbaar te maken.

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Juist omdat het integrale plan van aanpak en het onderzoek zo lang op zich lieten wachten, heb ik zelf een notitie opgesteld. Er wordt nu echter wel overlegd. Kan de minister toezeggen dat dit punt wordt verwerkt in de fiscale vergroeningsbrief die dit voorjaar naar de Kamer komt?

Minister **Cramer**: Ik kan dat niet toezeggen, omdat hierbij de schatkist in het geding is. Daar heb ik immers niets over te zeggen. Verder zal er wel iets tegenover moeten staan als wij een dergelijke ontwikkeling in gang willen zetten.

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Ik heb in mijn notitie het een en ander op een rijtje gezet. Is de minister bereid om daarop te reageren in de brief die de regering dit voorjaar naar de Kamer zal sturen? Zo ja, zal zij daarbij dan ook aangeven waarom er wel of niet iets met die milieubelasting wordt gedaan?

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Het is niet zo ingewikkeld, want met de staatssecretaris van Financiën is het afgelopen najaar afgesproken dat hij voor juni een vergroeningsbrief naar de Kamer stuurt. In die brief worden opties verkend. Opties is iets anders dan beleid en het kost dan ook niet onmiddellijk geld. Zal dit punt, terecht opgebracht door mevrouw Wiegman, in die brief worden meegenomen? Het is duidelijk dat het geld kost, maar dat regelen wij later. Een inhoudelijke verkenning naar de mogelijkheden van de stortbelasting is de eerste stap op weg naar een definitieve oplossing van de oude stortplaatsen.

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Dat het geld kost, is meestal de grote doodoener. Mijn notitie is echter juist zo aardig, omdat daaruit blijkt dat het niet per definitie geld hoeft te kosten. Het is vaak een kwestie van goed schuiven en goed nadenken.

Minister **Cramer**: De mogelijkheden worden al verkend. Ik pleit er al langer voor om deze optie werkelijkheid te laten worden. Het voorstel van mevrouw Wiegman accepteer ik. Ik zal haar plan, dat ik nog niet heb gelezen en dus ook niet van een reactie kan voorzien, naar de staatssecretaris van Financiën te sturen. Ik zal hem er daarbij op wijzen dat in dit algemeen overleg is ingegaan op het belang van een verlaging van de stortbelasting en dat deze commissieleden ervoor pleiten om dit punt in de volgende vergroeningsbrief aan de orde te stellen.

De heer **Poppe** (SP): Volgens mij heeft de minister eerder toegezegd dat zij de mogelijkheden voor

hergebruik van afval via "afvalmining" zal laten onderzoeken.

Minister **Cramer**: Deze mogelijkheden onderzoek ik inderdaad, want het is heel belangrijk dat deze oude vuilstortplaatsen worden opgeruimd. Als het mogelijk is om dat op een economisch interessante manier te doen, is dat natuurlijk heel mooi, want dan gaat het vast en zeker een stuk sneller. Helaas is gebleken dat veel oude vuilstortplaatsen niet op een rendabele manier kunnen worden opgeruimd. Opruimen is eigenlijk alleen rendabel bij stortplaatsen waar veel metaal en ander nuttig materiaal ligt. Dus het punt dat u maakt, heeft mijn aandacht ook. De zorg is vooral hoe wij het in eerste instantie ook economisch interessanter kunnen maken om ervoor te zorgen dat de vuilstortplaatsen opgeruimd worden. Daarbij zal de verlaging van de stortbelasting een belangrijke rol kunnen spelen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat hierover een separaat briefje van de regering komt, omdat het anders een zoektocht voor de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer wordt naar de voetnoot waarin haar opmerking gelijkertijd staat.

Minister **Cramer**: Dat is prima. Mevrouw Vietsch heeft een vraag over de Europese kaderrichtlijn gesteld. Zij vroeg of Nederland verder ging dan de Europese kaderrichtlijn. De doelstelling van 60% voor huishoudelijk afval vond zij niet ambitieus genoeg. Zij bepleitte een percentage van 75. De Europese kaderrichtlijn heeft het over een percentage van 50. Zij kent drie categorieën: huishoudelijk afval, bedrijfsafval en bouw- en sloopafval. De Europese richtlijn schrijft daarvoor de percentages 50, 50 en 70 voor. Nederland schrijft de percentages 60, 60 en 95 voor. Nederland is dus ambitieuzer dan de richtlijn ten aanzien van wat wij willen realiseren aan recycling.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Vindt de minister het eigenlijk toelaatbaar dat de Belgen het beter doen?

Minister **Cramer**: Dat is niet het geval. Wij zullen er nog een flinke dobber aan hebben om de cijfers die ik heb opgelezen, te halen. Met name op het vlak van huishoudelijk afval en afval van kantoren en diensten lopen wij achter. Daar moeten wij nog een flinke extra impuls aan geven. Als wij het daarvoor gestelde percentage wel halen, zijn wij in Europa degenen die het echt goed doen.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Dat bestrijd ik. Volgens mij is men in Vlaanderen hard op weg naar de 75%. Dat percentage nadert men daar nu al, terwijl Nederland voor 2015 een lagere doelstelling van 60% hanteert.

Minister **Cramer**: Voorzitter. Voordat wij in discussie gaan over Walen en Vlamingen en over hoe goed zij recyclen, zeg ik toe dat ik even op een rij zal zetten wat de data zijn. Dan praten wij helderder. Ik stuur ze u binnen twee weken toe. Mevrouw Neppérus vroeg of de nieuwe kaderrichtlijn verruiming bood. Er wordt nog op gestudeerd. Deze zomer gaan de concepten van de nieuwe regelgeving de procedure in. Op een aantal punten is er inderdaad meer

mogelijk, maar op het precieze hoe en wat wordt nog gestudeerd. Ook moet "Brussel" nog een aantal punten nader uitwerken.

De heer **Poppe** vroeg nog naar de EVOA. Die verordening komt vaker ter sprake als wij het over afval hebben. Dat is terecht, want zij is belangrijk. De EVOA, dus de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen, bevat procedures die alle betrokkenen moeten volgen in geval van een voornemen om afvalstoffen in en uit te voeren. Het LAP is de vertaling van het Europese naar het Nederlandse afvalbeleid en dus het toetsingskader om in concrete gevallen toestemming te vragen voor dan wel bezwaar aan te tekenen tegen in- en uitvoer. Zoals gezegd, is de EVOA een verordening. Zij heeft dus een rechtstreekse werking op alle bedrijven en overheden binnen de Europese Unie. Mijnheer Poppe, ik heb herhaaldelijk in deze Kamer gezegd dat de mogelijkheden tot nationale uitwerking beperkt zijn, dus dat weet u. Er zijn nauwelijks mogelijkheden om de EVOA als lidstaat te sturen, maar Nederland houdt zich zeer goed aan de EVOA-richtlijnen. De heer Poppe haalde het voorbeeld van palets en houtsnippers aan. Het gaat hier om stromen die een nuttige toepassing krijgen. Die kan ik echt niet tegenhouden in het kader van Europees beleid. Zo zijn er wel meer nuttigetoepassingstromen.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Voorzitter. Ik heb ook een opmerking over die houtsnippers gemaakt, namelijk dat het zeer onwenselijk is dat je daarmee over een afstand van meer dan 60 kilometer gaat slepen om ze in een verbrandingsoven te krijgen. Dan kost het meer CO₂ dan het feitelijk aan besparing oplevert. Dus vandaar mijn verzoek om te bevorderen dat wkk's zoveel mogelijk vooral in de omgeving worden toegepast waar zij gewonnen worden.

Minister **Cramer**: Ik ben het heel erg eens met de heer Boelhouwer dat wij niet moeten gaan slepen met stoffen, met een milieurendement dat lager is dan noodzakelijk. Ik heb niet een pasklaar antwoord hoe wij dit kunnen voorkomen, maar wel vind ik dat wij in Nederland moeten zorgen dat wij die stromen ook zoveel mogelijk decentraal gebruiken via opwekking in allerlei vormen.

De heer **Poppe** (SP): Ik heb hier een soort hoog-calorische braakballen, die worden geproduceerd als reststof na scheiding van Amsterdams bedrijfsafval. Dat materiaal gaat in bulk naar Zweden, terwijl het bedrijf naast de Nuoncentrale staat. Een lopende band zou goed zijn om het in Nederland nuttig te kunnen toepassen. Uit Zweden wordt weer hout naar Elektrabel in Nederland geëxporteerd als bijstook. Dat passeert elkaar ergens op zee. Laten wij daar nu eens mee ophouden en deze reststof nuttig toepassen in Nederland.

Minister **Cramer**: Zo zijn er nog een heleboel voorbeelden van herbruikbare stromen die heel Europa doorkruisen. Neem als voorbeeld de parmaham die vaak heen en weer gaat voordat die op ons bordje ligt. Wij leven hier in een Europese markt waarop wij vrij kunnen verhandelen. Zo hebben wij de wetgeving ook ingericht. Ik ben het helemaal met u eens dat dit uit een oogpunt van milieu onlogisch is, maar uit een oogpunt van economie is het logischer. Ik ben het er ook mee eens dat wij dit zo min mogelijk moeten willen. Ik ben mij dat bewust en ik vind ook dat u een punt heeft. Alleen is dit heel lastig

stuurbaar, anders dan doordat wij zelf zorgen voor zoveel mogelijk verwerking in eigen land.

De heer **Poppe** (SP): De vergelijking met parmaham vind ik ongelukkig, want dit materiaal ziet er heel anders uit. Degene die dit overhoudt – ik heb de naam van het bedrijf genoemd, die hoeft ik niet te herhalen – zou dit best ook in Nederland kwijt willen als het kan, liefst natuurlijk naast de deur met een lopende band naast de centrale. Maar er zijn allerlei obstakels. Mijn vraag aan de minister is: onderzoek eens of dit product niet ook in Nederland te gebruiken is. Ik weet dat dat kan, maar ik vraag aan de minister om dat eens uit te zoeken, want dit moeten wij echt voorkomen door het hier te gebruiken.

Minister **Cramer**: Volgende keer houdt u iets anders omhoog en moet ik dat ook onderzoeken. Ik wil u best ter wille zijn en navragen wat u in uw handen heeft en wat daarvan wel of niet in Nederland kan worden afgezet. Maar dan blijft overeind staan dat de wijze waarop wij dit soort stromen verhandelen een economisch proces is, waarbij wij vrij zijn om te bepalen wie de afnemer van het product is. Dat blijft de basis. Of degene naast de producent in Noord-Holland het product wenst, is een kwestie van navraag. Ik denk dat het ook een kwestie van economie is.

Mevrouw Vietsch heeft gevraagd om een brief over biogas en de synergie met LAP-paden en met REACH. Die brief zeg ik toe, en wel binnen twee maanden. Zij vroeg verder in hoeverre betongranulaat nog wordt gebruikt of hergebruikt. Dit wordt voor meer dan 90% hergebruikt. Dat is een hoog percentage. Ook overheden gebruiken het weer. Het betongranulaat wordt dan opnieuw gebruikt. Er loopt op dit moment een project waarbij wordt gekeken naar nog verder hergebruik van dit materiaal. Afhankelijk van de uitkomsten zal ik bezien of ik nog tot een aanpassing van het LAP moet komen, maar in principe loopt die zaak goed.

Mevrouw Vietsch vroeg ook waar zij oude apparatuur, zoals spaarlampen en tl-buizen, kan inleveren als zij die wil afdanken. Ook vroeg zij hoe het met de financiering daarvan staat. Oude apparaten, inclusief spaarlampen, kunnen gratis worden ingeleverd bij de gemeentelijke milieustraat. Het is wel onhandig als je geen auto hebt. Ik heb daar zelf ook ervaring mee vanwege mijn privé-situatie. Ook kunnen deze spullen gratis bij de detaillist worden ingeleverd. Niet alle detaillisten zijn daar blij mee, maar ze moeten het spul accepteren. Het geldt overigens bij aankoop van een nieuw vergelijkbaar apparaat. Als je dus een nieuwe spaarlamp koopt, kun je de oude teruggeven. Dat is ook in de regelgeving vastgelegd. De kosten van de inzameling worden nu nog betaald door de gemeente, maar men is in gesprek met de producenten over een vergoeding. Ik zit daar achteraan, want het is een inspanning van de gemeente. Daar moet een vergoeding tegenover staan. Mevrouw Neppérus sprak over het bladafval. Dat moet gescheiden worden gehouden, maar de verwerking kost meer. Hoe zit dat? Hoe werkt de regelgeving wat dat betreft? Het bladafval, als onderdeel van de stroom groenafval, wordt volgens het LAP gecomposteerd. Dit is relatief goedkoop en milieuhygiënisch wenselijk. Het is tevens bestaand beleid. De heer Poppe sprak over het voorkomen van het storten van asbest. In de minimum-standaard is opgenomen dat het thermisch vernietigen

van vezels is toegestaan. Pas wanneer zeker is dat dit werkt en dat er genoeg capaciteit is, ben ik bereid de route naar het storten definitief te blokkeren. Op dit moment kunnen wij nog niet zonder storten voor deze afvalstroom, omdat de route van het thermisch vernietigen nog in opbouw is.

De heer **Poppe** (SP): Ik heb begrepen dat het een kip-of-ei-verhaal is. Men kan pas doorstarten als sprake is van een gegarandeerde aanvoerstroom. Die stroom wordt nu beperkt vanwege de goedkope stortprijs. Ik verzoek de minister dit zo te regelen dat er een gegarandeerde aanvoerstroom komt, zodat de installatie kan worden opgestart. Het is een erkende en goedgekeurde techniek. Het zou fantastisch zijn als wij heel Nederland daarmee kunnen saneren.

Minister **Cramer**: De heer Poppe heeft gelijk. Het is heel belangrijk dat wij die nieuwe route in gang zetten. De installatie wordt nu gebouwd. Dan wordt duidelijk hoeveel capaciteit wij daar in de toekomst kunnen wegzetten. Dan houdt het storten ook meteen op.

De heer **Poppe** (SP): Ik heb begrepen dat dit financieel nog niet helemaal rond is, omdat de aanvoer niet is gegarandeerd. Dat is dat kip-en-ei-verhaal. Ik verzoek de minister te garanderen dat sprake is van voldoende aanbod om de installatie efficiënt te laten starten.

Minister **Cramer**: Er is geen financieringsprobleem. De inzet is erop gericht om te doen wat de heer Poppe wil.

De heer **Poppe** (SP): Wil de minister contact opnemen met de initiatiefnemers van de installatie en de ontwikkeling van deze techniek? Dan kan zij worden geïnformeerd over de problemen. Ik heb van de problemen gehoord. Misschien wil zij de Kamer daarna informeren over de al of niet oplossing ervan.

Minister **Cramer**: Ik zeg toe dat wij contact opnemen met de producent van de installatie.

De heer Poppe vroeg ook waarom ik geen afgifteplicht regel voor alle scheepsafval en ladingresiduen. Dat valt niet onder mijn portefeuille. Een eenzijdig nationaal geregelde afvalverplichting zou tot uitwijkgedrag leiden, zoals ik de Kamer al eerder heb gemeld. Dan zijn andere havens degene die het probleem maar moeten oplossen. Wij vinden dat een en ander zo niet mondiaal, dan toch op zijn minst Europees moet worden geregeld. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft hiervoor gelobbyd bij de IMO en bij de Europese Unie. Wij zijn weliswaar voorvechters, mijnheer Poppe, maar wij vonden weinig enthousiasme over dit voorstel bij anderen. Het ligt er dus niet zozeer aan dat wij niet willen, maar aan het feit dat Europa als geheel mee moet. Daar waar ik kan, zal ik ervoor zorgen dat dit punt onder de aandacht gebracht wordt.

De heer **Poppe** (SP): Voorzitter ...

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Poppe, u bent al met tien interrupties gekomen.

De heer **Poppe** (SP): Het staat in dit LAP.

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Poppe, niet doen. U kunt

dit punt bespreken met de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat als u dit regelt in een procedure-vergadering.

De minister vervolgt haar betoog.

Minister **Cramer**: Ik ben er bijna. De heer Poppe heeft verder gevraagd of ik een 100% indirecte financiering via de havengelden wil regelen voor de verwerking van afvalstoffen van schepen. Ook in dit geval kan ik zeggen dat ik de vraag niet beantwoord en dat de heer Poppe dit maar moet vragen aan mijn collega. Wij spreken echter met één mond. In de brief van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat van 10 juli 2007 is de Kamer meegedeeld dat de ambitie om binnen vijf jaar te komen tot 100% indirecte financiering is losgelaten, omdat een percentage op zich niet stimulerend hoeft te werken voor de afvalafgifte. Verhoging van de afvalafgiftegrenzen, drempelverlagende maatregelen en een goede communicatie zijn van belang voor een goed functionerend afvalafgiftebeleid. Dit is gewisseld met de Kamer en dat is ook de huidige stand van zaken.

Dan heb ik nog diverse punten, te beginnen met een flexibel invoerplafond. Hierover hebben wij eerder gesproken. Waarom is het nog niet weg? Ik heb op deze vraag zojuist al geantwoord.

De heer Poppe heeft veel kritiek op het LAP dat te bureaucratisch zou zijn. Ook op deze vraag heb ik al geantwoord, net als op de vraag met betrekking tot het afwijken van minimumstandaarden.

Verder vraagt de heer Poppe zich af waarom het LAP vier jaar geldig is en niet zes. Dit is vastgelegd in een nieuwe Europese kaderrichtlijn waar wij ons aan te houden hebben.

Mevrouw Wiegman heeft gevraagd wat ik van de AMvB met betrekking tot slopen vind. Ik ben hiermee bezig. Ik vind het op zich een goed plan. Als bij de sloop van gebouwen meer afvalstoffen gescheiden gehouden kunnen worden, is hoogwaardige recycling mogelijk. De AMvB, die nu nog in concept is, kan wellicht onze percentages nog wat opkrikken; hij is zeker van belang. In de loop van dit jaar zal hij in procedure worden gebracht.

Verder vroeg mevrouw Wiegman of het Leger des Heils betrokken is bij het LAP in verband met het eenvoudiger maken van de recycling van kleding et cetera. Op dit moment ben ik bezig met de implementatie van een nieuwe Europese kaderrichtlijn. Hierbij wordt uitdrukkelijk ook gekeken naar de vraag of er meer mogelijkheden zijn voor een nuttige toepassing van onder meer kleding. Wel krijgen wij van de inzamelaars van kleding, waaronder het Leger des Heils, het bericht dat de afvalstromen steeds laagwaardiger zijn en dat mensen blijkaar steeds vaker goede kleding voor zichzelf houden of in hun eigen recyclingcircuit stoppen, maar dat terzijde.

De heer Vendrik vroeg naar de fondsen die zijn gevormd door de verwijderingsbijdragen. Deze zijn erg hoog. Hierover heb ik eerder met de Kamer van gedachten gewisseld. Aan dit onderwerp wordt kort gerefereerd in het LAP. Ik heb hier per organisatie heel duidelijke afspraken over. Alleen met Auto Recycling Nederland zijn de gesprekken nog niet helemaal afgerond. Binnenkort wordt de Kamer ook over uitwerking van de sloopregeling geïnformeerd. Ik verwacht dat die afspraken ook na de aankondiging van de maatregelen in het kader van de kredietcrisis duidelijk tot resultaat zullen leiden.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Een van de redenen waarom die fondsen zo groot zijn en zo veel geld hebben, is dat goederen, met name auto's, over de grens worden verkocht en daar gewoon vrolijk verder dienst doen. Er wordt dus verwijderd noch gesloopt, maar geëxporteerd en verdiend. Gaat het kabinet dat hard aanpakken, zeker met die aanstaande regeling die dat sloopp proces nog eens kan versnellen?

Minister **Cramer**: ARN is expliciet gevraagd wat er nu in dat fonds zit en hoeveel men voor de toekomst nodig heeft. Wij hebben daar zelf ook een onafhankelijk onderzoek naar laten verrichten. Gelet op de verwachte stroom aan autowrakken in de toekomst is nog een redelijk groot bedrag voor dat fonds nodig om die wrakken daadwerkelijk te kunnen verwerken. Niet alleen auto's krijgen nog een tweedehands of derdehands leven, maar ook andere producten. Zolang een product de afvalfase nog niet heeft bereikt, kunnen wij het moeilijk in de hand houden, maar waar wij dat kunnen, doen wij dat vanzelfsprekend. De Kamer is bekend met de initiatieven bij elektronica-afval.

Mevrouw **Wiegman** vroeg om bij de herziening van de WEEE-richtlijn – daarbij gaat het vooral om elektronische apparatuur – in Brussel in te zetten op meer duidelijkheid over de taakverdeling tussen gemeenten en producenten. Ik beaam dat dit absoluut een belangrijk punt is. Ik ben erover al in gesprek geweest met partijen. Inzamelen is een taak, kost menskracht en moet dus worden betaald.

De **voorzitter**: Ik schors heel even de vergadering voor een kort procedureoverlegje.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: De commissie heeft even kort procedureel overleg gevoerd. Het lijkt mij goed dat als er nog vragen uit de eerste termijn zijn blijven liggen, deze nog even worden herhaald. Dit overleg stopt, zoals gepland, om 17.30 uur. Verschillende Kamerleden, maar ook de minister, hebben nog verplichtingen buiten dit huis en wij kunnen niet in een kwartier alle moties en alle punten afhandelen. Dan zou het afraffelen worden en dat doet geen recht aan aller inzet noch aan de aangedragen problemen en ideeën.

Als de Kamerleden nu alleen even aangeven welke vragen uit de eerste termijn zijn blijven liggen, dan kunnen wij het op een ander moment, in tweede termijn, vooral hebben over de moties en dergelijke.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Voorzitter. Mijn vraag over de juridische implicatie van het besluit van de Raad van State is blijven liggen. Nu gaat alles gewoon verder, maar ik zou graag de juridische gevolgen van een en ander vernemen.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Voorzitter. Mijn vragen zijn in voldoende mate beantwoord.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Voorzitter. Dat geldt ook voor mijn vragen.

De heer **Poppe** (SP): Voorzitter. Ik had gevraagd om groenafval als materiaalhergebruik te handhaven bij de minimumstandaard.

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Voorzitter. Vrijwel al mijn vragen zijn beantwoord, maar de vraag waarmee ik mijn betoog begon niet. Kan de minister nog iets concreter ingaan op mijn vraag over wat, uitgaande van de verschillende scenario's, nodig zou zijn voor een hogere doelstelling? De cijfers zijn namelijk gebaseerd op het hoge groei-scenario Strong Europe, terwijl de minister voor andere beleidsnota's van andere scenario's uitgaat.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik had nog een vraag over de relatie tussen verpakkingenbelasting en vliegtaks. Laat dat maar zitten; ik begrijp wel dat die vraag niet zal worden beantwoord, want dat is allemaal lastig.

Het zou het wel prettig zijn als de minister de Kamer nog wat nadere post stuurt, voordat wij dit debat in tweede instantie afronden. Daar gaat u als voorzitter ook over. Het is misschien goed om vandaag af te ronden met een opsomming van wat de Kamer precies van de minister mag verwachten.

De **voorzitter**: Ik denk dat het goed is als de minister zelf precies ingaat op die laatste vraag van de heer Vendrik, omdat zij zelf kan bedenken wat mogelijkerwijs nog tot wijziging van het LAP kan leiden, niet alleen vanuit haar eigen gezichtspunt, maar ook met het oog op wat zij van de Kamer in eerste termijn heeft gehoord.

Minister **Cramer**: Voorzitter. In reactie op de vraag van mevrouw Vietsch kan ik zeggen dat wij een brief hebben toegezegd over dat punt. Die krijgt de Kamer dus. De heer Poppe bracht het punt op dat de minimumstandaard voor groenafval composteren moet blijven. Het gebruik van groenafval voor het opwekken van energie is juist toegevoegd vanwege de bijdrage aan het klimaatbeleid. In het sectorplan reststoffen biomassa zit wel een expliciete verwijzing naar het sluiten van de fosfaatkringloop. Dat heeft dus aandacht. Het is een terecht punt. Ik zet in op het klimaatbeleid en op het sluiten van kringlopen. De heer Poppe weet hoe wij het in het LAP hebben geformuleerd. In principe zeggen we dat groenafval apart wordt ingezameld en gecomposteerd. Dat is de hoofdlijn. Er zijn uitzonderingen mogelijk. Dat heeft te maken met gemeenten die heel expliciet aangeven dat zij vanwege hun ophaalsysteem en het plaatsen van de bakken een probleem hebben. De heer Poppe kent alle discussies daarover. Wij hebben een opening geboden.

Mevrouw Wiegman maakte terecht het punt dat wij een "strong Europe"-scenario hebben gekozen. De doelstellingen zijn echter wel in procenten. Dus in die zin is de ambitie daar om tot hogere percentages hergebruik en preventie te komen. Zij heeft gelijk als zij zegt dat wij ook goed moeten kijken wat het betekent voor bijvoorbeeld de verbrandingscapaciteit als wij op een middenscenario gaan zitten. Dat punt wil ik meenemen, want het moet duidelijk zijn voor de markt wat zij aan installaties neerzetten en of zij desinvesteringen doen of niet. In reactie op de heer Vendrik: ik heb een aantal toezeggingen gedaan over nadere post. Die toezeggingen zal ik nakomen. Het is inderdaad plezierig als hij eerst die post ontvangt voordat hij zijn conclusies trekt ten aanzien van moties die hij gaat indienen.

De **voorzitter**: Wij hebben een brief toegezegd gekregen

over het ketenbeleid ten aanzien van materiaal, maar die komt pas voor het einde van 2009. Ook komt er een brief over het nieuwe beleid ten aanzien van verbranding als nuttige toepassing. Die komt voor de stemmingen. Verder heeft de minister toegezegd een brief te schrijven over de milieuzak en de drankenkartons. Ik ga er natuurlijk niet over, maar ik doe de suggestie dat die brief voor het einde van dit jaar komt.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter, misschien kunnen we het splitsen. Volgens mij is het heel wenselijk als de minister ons op korte termijn precies informeert over de afspraken met betrekking tot de milieuzak.

Minister **Cramer**: Dat kan ik toezeggen.

De **voorzitter**: Dat lijkt mij heel goed. Er zijn tenslotte niet voor niets minstens veertig mensen uit Groningen en omstreken hiernaartoe gekomen.

Minister **Cramer**: Er was even verwarring, maar wij hebben ook toegezegd dat wij een onderzoek uitvoeren en dat wij precies willen nagaan of wij op grond daarvan meer gaan doen in Nederland.

De **voorzitter**: De brief over de drankenkartons komt voor het einde van het jaar en die over de milieuzak voordat wij de tweede termijn van dit overleg houden. De brief over de problematiek met betrekking tot netvang die mevrouw Vietsch aankaartte komt binnen een maand.

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Misschien is het goed om in het afsprakenlijstje op te nemen het opruimen van de stortplaatsen en het betrekken van de notitie van de ChristenUnie bij de komende vergroeningsbrief.

De **voorzitter**: Er zijn tal van andere toezeggingen gedaan die ik niet heb genoemd omdat zij in het verslag staan. Ik somde op welke toezeggingen voor de tweede termijn moeten worden nagekomen. In de procedurevergadering zullen wij bepalen op welk moment de tweede termijn wordt gehouden. Ik dank de minister en haar medewerkers. Ik dank ook de aanwezigen op de publieke tribune. Het was het mooiste geweest als het debat vandaag was afgerond, maar dat is helaas niet gelukt. Onze excuses daarvoor. De tweede termijn is ook openbaar en kan ook via internet gevolgd worden, als men denkt dat één keer naar Den Haag komen wel genoeg is.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Kunnen wij als geste naar het publiek niet afspreken dat wij uiterlijk eind april de tweede termijn houden? Op dat moment moeten wij de post van de minister dan wel hebben.

De **voorzitter**: Ik zie dat de minister daarmee akkoord gaat.

Sluiting 17.23 uur.